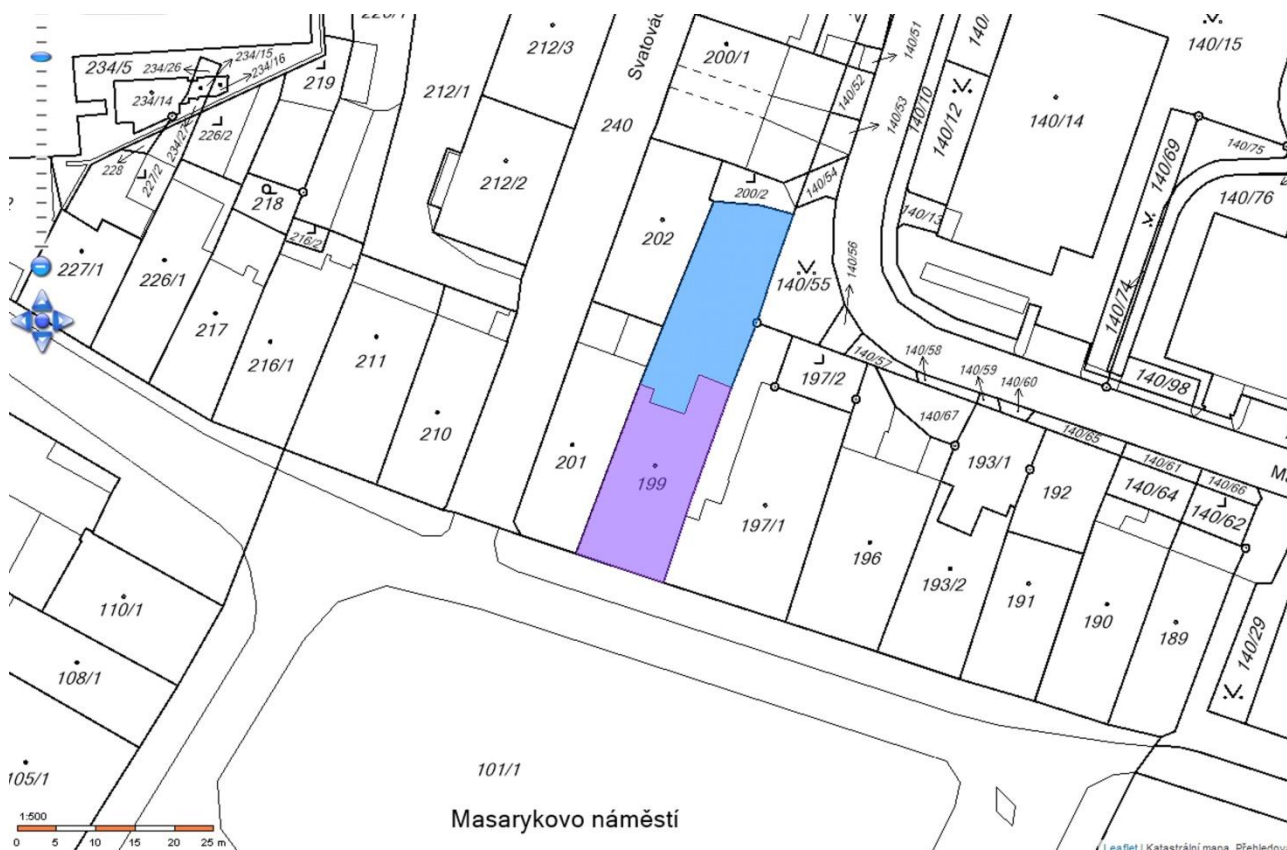

TITULNÍ LIST

Věc: standardní stavebněhistorický průzkum
Městského domu čp 34 v Karviné - Fryštátě

Místo: Moravskoslezský kraj, dříve okres Karviná, Karviná - Fryštát
k. ú. Karviná - Město, parc. č. 199, čp. 34
Masarykovo náměstí č. or. 17, 733 24 Karviná

Stupeň ochrany: objekt není samostatně zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek ČR
Je součástí památkové zóny - území 1000084592 - Karviná

Objednatel: Statutární město Karviná
Sídlo: Fryštátská 72/1, 733 24 Karviná
Zastoupený: ing. Janem Wolfem, primátorem

Zhotovitel: Mgr. Lucie Augustinková, Ph.D.
gen. Píky 2917/19
Ostrava – Moravská Ostrava 702 00

metis@centrum.cz
737 97 68 84

Autoři: Mgr. Lucie Augustinková, Ph.D.
PhDr. Dana Kouřilová
PaedDr. Květoslava Míčková (participace na archivní rešerši)

SHP bylo zpracováno v srpnu až září 2018.

OBSAH

I. ÚVOD	3
II. ANOTACE	4
III. HISTORICKÝ/ARCHIVNÍ PRŮZKUM	5
IV. POPIS	24
V. DOPLŇUJÍCÍ PRŮZKUMY	29
VI. STAVEBNÍ HISTORIE	30
VII. HODNOCENÍ	38
VIII. NÁMĚTY PRO POTŘEBY PAMÁTKOVÉ PÉČE	39
IX. NÁMĚTY NA DALŠÍ PRŮZKUMY	42
X. HISTORICKÁ DOKUMENTACE	43
XI. DOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU	47
XII. GRAFICKÉ VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU	51

I. ÚVOD

Stavebně historický průzkum **městského domu čp. 34 v Karviné - Fryštátě** vznikl na objednávku Statutárního města Karviná jako podklad pro opravu objektu po dlouholeté neúdržbě a případně zřízení expozice v interiéru.

Dům se vyvinul z rané novověkého tzv. **velkoměšťanského domu**, tj. objektu se širokými právy várky a šenku. Ve 20. století pak už převažovalo využití obchodní,

Poznání dějin domu komplikovalo několik faktorů, především zúžená pramenná základna po velkých požárech města (největší novodobý v roce 1823) a rovněž opakované přečíslování a z toho plynoucí číselný zmatek v označování domů.

Jak se ukázalo, novodobé ikonografické prameny jsou dochovány ve větším počtu a relativně dobře ilustrují stavební vývoj domu i urbanistické proměny náměstí.

Současně se zpracováním stavebně historického průzkumu probíhaly další předprojektové a projekční práce. Byl zpracován statický posudek a zpracován projekt využití. Z prací související s SHP byly odebrány vzorky pro dendrochronologické datování krovu.

Všechny prostory dochované stavby byly v době zpracovávání SHP přístupné.

Při práci byla uplatněna současná metodika pro stavebně historický průzkum¹ vydaná NPÚ v Praze v roce 2015, nálezové situace jsou dokumentovány v souladu s metodikou pro operativní dokumentaci historických staveb.²

Pro vyhodnocení stavebního vývoje bylo použito zaměření domu od firmy Kania a.s. z roku 2018.

V průběhu provádění SHP byla pořizována rozsáhlá fotodokumentace zhotovená digitální cestou uložená ve formátu JPG.

Poděkování za laskavou pomoc při zpracovávání stavebně historického průzkumu náleží celé řadě lidí. Pracovníci SOkA Karviná pomohli zorientovat se v dochovaném materiálu k dějinám domu, zvláštní dík tady patří Mgr. Pavlu Kufovi. Poděkování za a výbornou spolupráci náleží rovněž pracovníkům IC v Karviné. Poděkování za poskytnutí pramenů a doplnění informací k pramennému materiálu náleží pracovníkům muzea v Českém Těšíně, Mgr. Libuši Kolkové, panu Rudolfovi Hrubému a ing. Robertu Rotterovi z Karviné.

Závěry standardního SHP poskytují jako monografický materiál o stavebním vývoji budovy majitelům náměty pro další nakládání s objektem a péči o něj a slouží ke zvětšení povědomí o této historické stavbě.

Práce je duševním vlastnictvím autorů. Výsledky stavebně historického průzkumu slouží jako podklad pro stavební obnovu budovy. Autorská práva k publikaci si ponechávají autoři stavebně historického průzkumu. Investor není oprávněn výsledky průzkumu sám publikovat ani poskytnout k opublikování třetí osobě.

¹ Beránek, J. - Macek, P. (edd.) : Metodika stavebněhistorického průzkumu. Praha 2015.

² Bláha, J. – Jesenský, V. – Macek, P. – Razím, V. – Sommer, J. - Veselý, J.: Operativní průzkum a dokumentace historických staveb. Praha 2005.

II. ANOTACE

U **měšťanského domu**, dnes označovaného číslem **34**, na **Masarykově náměstí** ve **Fryštátě** předpokládáme původ stojících konstrukcí ještě ve **vrcholné či pozdní renesanci**. Nejstaršími se jeví **klenuté suterény**, dispozičně nesouvisející s přízemím. Ještě renesanční mohou být rovněž prostory v přízemí v severozápadním traktu, kde se dochovaly **valené klenby s výsečemi**. Konkrétní časové zařazení stojících konstrukcí je nejasné, nejspíše jde o kamennou zástavbu budovanou po požáru města v roce 1511.

K **baroku** pak náleží několik stavebních fází domu, jistě zaklenutí prostor v přízemí, které dosud klenby neměly, a také přístavba patra.

Psané prameny se podařilo k domu dohledat do roku **1793**, kdy podle zápisu v gruntovní knize získal dům od **Karla Halbükische malíř Kaspar Schneider**. Pocházel z Opavy, usadil se ve Fryštátě a stal se purkmistrem města. Schneiderovy obrazy dnes zdobí několik kostelů ve Fryštátě i okolí. Dům byl tehdy charakterizován jako **velkoměšťanský**, tj. nadaný širokými právy pivní várky a vinného šenku.

Ve 30. letech 19. století začala v objektu fungovat **lékárna U Salvátora**. Lékárnu pak provozovali i další majitelé domu, od roku **1842** to byl **Joseph Bayer**, který dům pro tyto účely také adaptoval. Syn Josepha Bayera Julius pak ve svých Pamětihodnostech města Fryštátu přináší zajímavé provozní drobnosti k podobě a fungování lékárny.

Dvě přestavby domu realizoval **Andreas Heczko**, který vlastnil dům v letech 1884 – 1911. V roce **1896** bylo provedeno několik drobnějších dispozičních změn, jako **přístavba záchodu a žumpy** podle plánu místního stavitele **Josefa Schimitzeka**. Tehdy dostal dům nový **krov** se soustavou střech složených z mansardy a dalších sedlových a pultových střech. V roce **1911** realizoval přístavbu **bedněné verandy** stavitel **Eduard Wolf** z Fryštátu.

I když parter objektu podléhal ve 20. století rychlým úpravám, tak zásadní změny dispozice byly provedeny až v roce **1996**. Nicméně posléze byl objekt delší dobu nevyužit.

V roce **2017** koupilo dům Statutární město Karviná, které nyní provádí projektovou přípravu pro obnovu domu.

III. HISTORICKÝ/ARCHIVNÍ PRŮZKUM

MĚSTO KARVINÁ

Fryštát, který je součástí města Karviná, je de facto základem této dnešní městské aglomerace, složené z několika historických obcí a osad. *Karvinná* – psaná se dvěma N - byla pouze vsí západně od města Fryštátu. Teprve v minulém století došlo v souvislosti s intenzivní těžbou uhlí ke zvratu a dominanci v regionu převzala Karviná, jejíž název se **od roku 1944** a opakovaně 1948 stal pojmenováním města, které vstřebalo okolní obce, a to včetně historicky původního města Fryštátu, označovaného poté jako Karviná – město či od roku 1971 Karviná I – Fryštát; od roku 1975 se opět používá pojmenování Fryštát.

Pod jménem Karviná se tedy ukrývá především historický Fryštát. Navíc původní *Karvinná*, nazývaná později *Karviná-Doly* a následně již pouze *Doly*, téměř zanikla následkem důlní činnosti.

Řada indicií nasvědčuje tomu, že Fryštát byl založen již v průběhu 13. století za vlády Piastovců, a že existoval již za Měška II.³ První zmínka o městském sídelním útvaru *Frienstad* je však uvedena až k roku **1305** v listu těšínského arcikněze, kde figuruje v seznamu míst a vsí, povinných placením desátků vratislavskému biskupství.⁴ Fryštát vznikl jako lokační město a územně náležel k Těšínskému knížectví, v jehož dějinách hrál významnou roli. Také byl označován jako druhé město knížectví – po sídelním městě knížectví – Těšíně. Roku **1327** se v pozměněné transkripci uvádí jako *Freyenstat*, a to v listině z 18. února daného roku v níž těšínský vévoda Kazimír vyznává, že je knížetem a manem českého a polského krále Jana Lucemburského, od něhož přijal v léno zemi těšínskou.⁵ K roku **1376** se pak značí jako *oppidi Freinstad*.⁶ Vzhledem ke strategicky výhodné poloze na obchodní cestě z Uher do Pobaltí zde již tehdy vzniklo významné středisko obchodu a řemesel. Mimoto Fryštát zajišťoval severní hranici Těšínska po spojnici Olše – Visla. Městu zřejmě předcházela trhovářská ves Čula na místě dnešní vsi Staré Město.

V 15. století po husitských válkách bylo toto zboží, pojmenovávané *Friedenstad*, věnem kněžny Ofky, po níž dědil roku **1447** těšínský kníže Bolek II., dále pak v letech **1452-1490** vdova Anna. K roku **1450** se uvádí *castrum Fristat* a **1473** *civitati Friczstat*. Byla to epocha

³ BAYER, J., *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 21.

⁴ Plačková Magda a Vilém, První písemné zmínky o území dnešní Karviné, *Karviná Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města, MěstNV v Karviné*, 1968, s. 29.

⁵ Plačková Magda a Vilém, První písemné zmínky o území dnešní Karviné, *Karviná Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města, MěstNV v Karviné*, 1968, s. 30.

⁶ Kuča Karel, *Města a něstečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 821.

hospodářského rozmachu, podníceného udělením privilegií, které ihned roku **1447** kníže Bolek II. Fryštátu přiznal, a to městské právo, odúmrt' a právo mílové. V roce **1473** pak Vladislav II. Jagellonský udělil Fryštátu právo pořádat dva výroční trhy.⁷ Město Fryštát vzkvétalo, **formoval se základní urbanistický koncept zástavby, která však byla převážně dřevěná**, protože to byl nejdostupnější stavební materiál, který všude kolem poskytovaly okolní lesy. Dřevěný byly původně i knížecí zámek a radnice.⁸ **Při velkých požárech ve středověku proto vždy lehlo téměř celé město.**

Tak tomu zřejmě bylo ještě i v **roce 1511, kdy 15. dubna ve 3 hodiny v noci vypukl od topeniště požár**, který zachvátil a zničil nejen hrad těšínských Piastovců a farní kostel, ale i mnoho domů.⁹ To následně podnítilo jeho další rozvoj; důležitým milníkem bylo zvýšení bezpečnosti lokality povolením opevnit město hradbami, které Fryštátu potvrdil v roce **1525** těšínský kníže Kazimír II.¹⁰ Hospodářskou stabilitu a rozkvět přineslo také udělení práva várečného a stanovení počtu **várečných domů** na **82** těšínským knížetem Václavem III. Adamem v roce **1560**; současně dal kníže městu vinný šenk a znovu potvrdil právo mílové i odúmrt'. Město tehdy prožívalo velký hospodářský rozmach a svědčí o tom i skutečnost, že kníže Bedřich Kazimír, musel přiznat bohatému Fryštátu zástavou řadu vsí,¹¹ než byl nakonec stejně nucen roku **1572** prodat celé panství Václavu Cikánovi ze Slupska.¹² 16. století se také výrazně promítlo do života města reformační náboženské hnutí nařízením o jediném vyznání evangelické víry; pouze evangelíci mohli zastávat úřad nebo se vyučit řemeslu; dokladem toho je např. privilegium udělené Janem Ignácem Cikánem ze Slupska roku 1592 pekařskému cechu, aby do cechu byli přijímáni pouze luteráni.¹³

Období třicetileté války znamenalo pro obyvatele města dobu těžkých válečných útrap, epidemií a drancování. **V letech 1611, 1622 a 1647 bylo město obsazeno Švédy. 29. ledna 1617 v 15 hodin odpoledne vypukl navíc další požár, a to v domě Daniela Bohatsche; oheň se šířil rychle a s výjimkami několika domů lehlo celé město popelem.**¹⁴ Další ránu znamenal mor

⁷ Kuča, Karel, Města a něstečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 823

⁸ Benatzky Jindřich, Významné stavební památky v Karvině I – Fryštátě, Karviná Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města, MěstNV v Karvině, 1968, s. 290.

⁹ Bayer, J., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879, s. 78, 79.

¹⁰ Hradby včetně obou bran – Dolní (Ostravské) i Horní (Těšínské) byly zbořeny před r. 1836, jak lze soudit podle toho, že na mapě stabilního katastru z téhož roku již vyneseny nejsou. Je pravděpodobné, že byly odstraňovány postupně při obnově zástavby po velkém požáru v roce 1823.

¹¹ Staré Město, Koukolná, Závada, Petrovice, Ráj, Louky a Darkov.

¹² Kuča Karel, Města a něstečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 825.

¹³ Kuča Karel, Města a něstečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 823.

¹⁴ BENATZKY Jindřich, Významné stavební památky v Karvině I – Fryštátě, Karviná Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města, MěstNV v Karvině, 1968, s. 290. BAYER J., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879, s. 79.

v roce **1623**, který si vyžádal 1 400 mrtvých a dá se říci, že město se téměř vylidnilo. Možná také z tohoto důvodu, že se Fryštát proměnil z prosperujícího útvaru na zdevastované, lidmi téměř opuštěné místo, zastavili Cikánové ze Slupska hned následující rok **1624** Fryštát včetně Starého Města, Koukolné a Závady Petru Konieckému z Emdenu; statek však již vyplacen nebyl a roku **1637** byl prodán v dražbě Karlu Zdeňkovi Žampachovi z Potštejna a jeho choti Johance Eusebii Haugvicové z Biskupic; ti jej však drželi pouze do roku **1638**, v roce **1639** se již uvádí Jindřich Václav, kníže minstrberský. Nájezdy Turků v roce **1683** znamenaly další škody, a to včetně **poboření hradeb**.¹⁵

Od roku **1650** téměř sto let - až do roku **1749**, a přes tragedii v roce 1719, kdy se uvádí úmrtí čtyř členů rodu,¹⁶ hospodaří na panství **Gašínští z Gašína**, počínaje Melicharem Ferdiandem (1650-1656), a konče Karlem Ludvíkem, po němž přechází panství do rukou Josefa Baltazara Vlčka. K roku **1700** se město zaznamenává jako *ex civitate Freystadt*. Již tehdy se **zformovalo kolem náměstí a kostela jakési „historické“ jádro**. V letech **1721-1728 bylo ve městě 200 domů, z toho 85 v centru**, přičemž většina z nich - **78 domů, měla právo vinného výčepu**. Největší koncentrace domů s tímto právem byla historicky vždy v „trhovém“ prostoru, tedy po obvodu náměstí. Město již disponovalo také odpovídajícím vybavením, co se týče služeb – bylo tady 45 krámů, z toho 10 chlebných lávek, 12 lávek mastných, 21 ševcovských lávek a 2 perníkářské krámy. V tomto období přispívá prosperitě města také plátenictví, které se pak zdárně vyvíjí i v 19. století, kdy se k němu přidává ještě koželužský průmysl.¹⁷

Ve druhé polovině 18. století v rozmezí let **1749 – 1766** drží Fryštát hrabě Mikuláš Taaffe z Carlingfordu, příslušník rodu, pocházejícího z Irska, poté do roku 1784 snacha Marie Brigita Chotková, znovu provdaná za Emanuela z Canalu a následně syn Rudolf Taaffe. **Statistický údaj počtu domů v letech 1746-1747 sice registruje mírné zvýšení na 210, ale poměrně velká část je uváděna jako poustky – ve městě ze 114 objektů téměř třetina – 36 domů**; podobná byla situace na předměstí. Tyto údaje nejen že nesvědčí o prosperitě města, přestože mu Marie Terezie udělila v roce 1750 další 2 trhy na vlnu a František II. přidal v roce 1804 ještě 5. výroční trh,¹⁸ ale potvrzují historicky doložená fakta, že úlohu hlavního iniciátora a centra povstaleckých bouří, ve které vyústilo sociální napětí v tomto teritoriu, převzal Fryštát s okolím – konkrétně Starým Městem, Koukolnou a Zavadou. Tento stav přetrvával až do šedesátých let 18. století a **Fryštát prochází**

¹⁵ Bayer, J., *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 74.

¹⁶ Jiří Adam, Ferdinand, Ota i Jan Rudolf.

¹⁷ Kuča Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Nakladatelství Libri, Praha 1997, 821, 826.

¹⁸ Kuča Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Nakladatelství Libri, Praha 1997, s. 823.

epochou úpadku, až se dostává na úroveň provinčního městečka, k němuž jistě přispěl i další požár.

Zámek i město se opět ocitly v plamenech 13. září 1781.¹⁹ Požár vznikl ve 13 hodin odpoledne v domě měšťana Johanna Lischka a rozšířil se na kostel, faru a okolní objekty. Jeho rozsah přesně neznáme, ale musel být dosti ničivý. Obyvatelé se s jeho následky vyrovnávali těžce, **řada domů nebyla již obnovena**; to byl také případ trojice měšťanských domů v bezprostřední blízkosti zámku, kdy volná plocha před zámkem inspirovala tvůrce²⁰ ke zbudování zahradního nástupu k panskému sídlu, čímž došlo také k vizuálnímu propojení s náměstím; tento původně malý čestný dvůr odděloval od městského prostoru konvexně předstupující železný plot.²¹

Poslední velký požár město zachvátil 5. dubna 1823; vypukl v 11 hodin dopoledne v dílně kloboučníka a měšťana Johanna Christiana v Rathausgasse. Oheň **strávil tři strany náměstí**, celou Zámeckou ulici (*Gasse von Schlosse*) až k Horní – Těšínské bráně, Radniční a Hrnčířskou ulici (*Rathausgasse, Töpfergasse*), Hřbitovní ulici (*Begräbnisgasse*) i kostel sv. Marka, Požáru zůstaly ušetřeny pouze domy na náměstí na straně Pivovarské (*Bräuhausgasse*) a Mlýnské ulice (*Mühlgasse*), to znamená západní fronta domů, Dolní předměstí a část Horního předměstí.²² Rozsah požáru zachycuje mapa, připojená k českému překladu Bayerových pamětihodností města Fryštátu.²³

Zákonitě **nastala fáze obnovy města po požáru**. Vzestup a postupná stabilita pak přichází hlavně s posledními šlechtickými majiteli panství, kterými se stali roku **1792 Larisch-Mönnichové**²⁴, ale také v souvislosti s dynamickým rozvojem lokality v důsledku masivní těžby černého uhlí.²⁵ Tím pádem dochází i ke skokovému nárůstu domů - k roku 1845 se **ve Fryštátě uvádí celkem 281 domů a k roku 1869 dokonce 321 domů**. Tento trend pokračoval i ve 20. století, jak dokládá statistika: **1900 – 369 domů, 1910 – 518 domů**. Údajům, dokladujícím intenzivní i extenzivní rozvoj města, k němuž se pak započítávaly i staronová a nová předměstí,

¹⁹ Bayer, J., *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 79, 117.

²⁰ Autorem úprav fryštátského sídla byl Anton Johann Englisch, stavitel, který se ve službách Larisch-Mönnichů podílel na řadě dalších zakázek, např. i na stavbě městského paláce Larisch-Mönnichů v Těšíně, přestavbě zámku v Horní Suché a v Horním Těrlicku, setkáváme se s ním také na opavsku např. na zámku v Raduši či Dolních Životicích.

²¹ Bayer, J., *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 116-123.

²² Bayer, J., *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 79.

²³ <http://www.archives.cz/web/soka/karvina/projekt/resources/karvina/hruby/bayer/bayer103.htm>

²⁴ Jmenovitě až do roku 1820 Jan Josef Larisch-Mönnich, poté do roku 1859 Jindřich Larisch – Mönnich, dále Jan (do r. 1884), Jindřich (do r. 1923) a nakonec do r. 1945, kdy došlo ke konfiskaci majetku na základě Benešových dekretů, opět Jan.

²⁵ První nálezy uhlí jsou tady zaznamenány již v r. 1776, tj. 13 let po objevu uhlí ve Slezské Ostravě.

takže např. v **roce 1930** vykazuje tato aglomerace **865 domů**, odpovídal i počet obyvatel. Podle srovnatelných datových údajů ve Fryštátě v roce 1845 bydlelo 1 464 obyvatel, v roce 1869 vzrostl počet na 2 661 obyvatel. Počátkem 20. století již byla Karviná svým ekonomickým potenciálem významnou obcí v rámci celého Rakousko-Uherska. V roce 1900 se uvádí již 3 669 obyvatel a v roce 1910 dokonce 5 058 obyvatel, roku 1930 se udává 7 124 obyvatel z toho přímo ve Fryštátě 6 093. K rozvoji města přispěla také výstavba **železniční tratě** Severní dráhy císaře Ferdinanda v roce **1898** spojující **Petrovice u Karviné - Fryštát – Darkov-Karviná**.

V 19. průběhu století se postupně ustaluje název města: k **1836** se uvádí ještě *Freystadt* s osadami - **1849** *Freistadt Stadt* s osadami - **1869** již *Fryštat* - **1880** *Frištát* - **1890** *Fryštat*; od následujícího století se již používá pouze označení *Fryštát*.

Rozpad Rakousko-Uherska a vznik Československa s sebou přinesl řadu změn. Část majetku Larisch-Mönnichů se ocitla na území Polska, půda rodu se nevyhnula první pozemkové reformě a rodové pozemky se zmenšily na polovinu. Všechny ekonomicky důležité podniky ale Larischům zůstaly, včetně několika dolů. Mezi lety 1918–1920 probíhal **mezi** nově vzniklými státy **Československem a Polskem spor** vítězných mocností **o Těšínsko**, který vyústil v roce **1920 rozdělením arbitráží**. Území Karviné připadlo Československu a v roce **1923** byla původní **Karvinná** – jak se psalo až do roku 1920, **povýšena** vládním rozhodnutím **na město**. Za 2. světové války, kdy bylo toto území jako převážně německy mluvící – 70% obyvatel se hlásilo k německé národnosti - přičleněno k Německu, došlo v roce 1944 ke sloučení Fryštátu a obcí Starého Města, Ráje a Darkova do jednoho územního celku pod názvem **Karwin-Freistadt**.

Po osvobození hned v roce **1946** byl tento útvar základem současné podoby **města**, vzniklého **spojením** několika samostatných obcí v jeden územně správní celek pojmenovaný Karviná. Toto souměstí se konkrétně skládalo z okresního města **Fryštátu**, hornického původního města **Karvinné** a obcí **Ráj, Staré Město a Koupele Darkov**. Zatímco původní Karvinná byla v 60. letech zlikvidována z důvodu poddolování následkem těžby uhlí a dnes její katastrální území nese příznačný název **Karviná-Doly**, na zbytku území sloučeného města nastal dynamický rozvoj, který trval do 80. let 20. století. Z někdejšího desetitisícového okresního města Fryštátu se stala osmdesátitisícová Karviná.

Dnešní Fryštát je tedy historickým centrem Karviné. Tady je v prostoru náměstí soustředěna většina památek, solitérů jako je kostel Povýšení svatého Kříže – farní kostel s gotickým jádrem z počátku 14. století a unikátním cyklem nástěnných maleb z 15. století, zámek s kořeny v renesanci, přestavěný po požáru roku 1781, či empírová radnice s renesanční věží z konce 16. století, anebo litinová kašna – historizující práce vídeňské provenience z roku 1900.

Podstatnou součástí památkového fondu jsou měšťanské domy na dnešním Masarykově náměstí, ať již jsou evidovány přímo jako nemovitě kulturní památky, které si zachovaly maximum autentických detailů, anebo se na ně vztahuje plošná ochrana, kde jednotlivé objekty jsou hodnoceny z urbanistického hlediska jako neoddělitelná součást původní zástavby, která sice prošla

v dalších fázích zásadnější transformací v detailech provedení, ale při zachování historických kořenů pokud se týče založení staveb a základních proporcí.

Městská památková zóna byla vyhlášena v roce 1992, v následujícím roce bylo prohlášeno ochranné pásmo Městské památkové zóny.²⁶ Pokud se týče vlastních objektů jde převážně o založením renesanční stavby, podstatně v nadzemní úrovni přestavěné v dalších stoletích v duchu dobových slohů od baroka ke klasicismu, s úpravami exteriéru z počátku 20. století, inspirovanými secesí.

V historické dispozici města v podobě oválu, seříznutého na západní straně rovnou hranou, dominuje hlavní komunikační směr od severozápadu k jihovýchodu. Z hlediska půdorysné kompozice je Fryštát zajímavý poněkud upraveným typicky slezským schématem, kdy se hlavní tranzitní cesta uvnitř východní rovinné části města vřetenovitě rozděluje do dvou souběžných ulic, mezi nimiž se rozkládá protáhlé obdélné náměstí. Západní polovinu města ohraničuje strmá hrana ostrožny mezi Pivovarskou a Mlýnskou ulicí. **Tvar náměstí do podoby písmene „L“** je výsledkem historického vývoje kdy byl ovlivněn rozlehlou vestavbou zámku s čestným dvorem do jihozápadní části prostoru po roce 1781 při zásadní přestavbě podstatně skromnějšího renesančního objektu, zbudovaného po požáru hradu v roce 1511 na tomtéž místě .

Středověké městské jádro Fryštátu je zachováno v téměř intaktní podobě. Zbytečně byla pouze zbourána zástavba podél severní strany Hrnčířské ulice v úseku mezi náměstím a bývalou Horní branou, kterou nahradil nový domovní blok, navíc nerespektující původní stavební čáru.

²⁶ Prohlášení **území historického jádra Karviné** za MPZ bylo provedeno **10. 9. 1992 vyhláškou ministertstva kultury České republiky č. 476/1992**. Vymezení MPZ Hranice památkové zóny začíná na severu vnější hranici v ulici Karola Šliwky parc. č. 3997, pokračuje po vnější hranici v ulice Lázeňské parc.č. 2391, prochází osou stružky Mlýnka parc.č. 1297, pokračuje po místní komunikaci okraje parku parc.č. 6 až po most Sokolovských hrdinů přes řeku Olši parc.č. 2410/1, dále po vnějším okraji železniční tratě Bohumín - Český Těšín po severní hranici parku Boženy Němcové parc.č. 3981/1, dále prochází kolmo na ul. Husovu po hranici ulice Mlýnské parc.č. 498 k parc.č. 3997, kde se hranice uzavírá. Ochranné pásmo MPZ bylo vydáno rozhodnutím Magistrátu města Karviné ze dne 1. 9. 1993 v tomto vymezení: Vnější **hranice ochranného pásma centra Karviná-Fryštát** začíná ze severní strany pozemků parc. č. 4032, 4033, 4034 až 4065 (ul. Ostravská - tř. 17. listopadu v průběhu od mimoúrovňové křižovatky s dráhou až po Vydmuchov). Východní ohraničení pokračuje vnější hranicí parc. č. 457/7, 1337, 4006/6 (ul. Vydmuchov), 1297 (Stružka - Mlýnka), přes místní komunikaci okraje parku parc. č. 6 až po most Sokolovských hrdinů přes řeku Olši parc.č. 2410/1. Dále po jižním břehu řeky Olše, po vnějším okraji železniční tratě Bohumín - Český Těšín parc. č. 4036, 2441 a 4040 až po vnitřní křížení této dráhy s ulicí Ostravskou, kde se hranice uzavírá.

NÁMĚSTÍ VE FRYŠTÁTĚ

Hlavní náměstí ve Fryštátě může pocházet do doby lokace města s jistými prostorovými korekcemi. Tvar náměstí v podobě písmene L pochází pravděpodobně z doby urbanistických úprav po požáru v roce 1781, kdy byly zdemolovány 3 vyhořelé domy severně od zámku,²⁷ a jejich odstraněním se tak otevřel průhled na zámecké průčelí.

Název náměstí se proměňoval. Na historických mapách a pohlednicích z 19. a počátku 20. století je označováno jako **Náměstí** i v jeho dalších jazykových variantách *Ring* či *Rynek*. Ve 30. letech 20. století se objevuje označení **Masarykovo náměstí**. V letech 1938 – 39 je to *Plac Marsz. J. Pilsudskiego*.²⁸ Za 2a světové války se jmenovalo *Adolf Hitler Platz*.²⁹ V roce **1970** to bylo **Náměstí 9. května**.³⁰

V posledním století se rovněž proměňovala rovněž severovýchodní fronta domů, jejíž součástí je i sledovaný objekt. V 19. století byla severovýchodní fronta domů přerušena pouze **úzkou neoznačenou uličkou** mezi sledovaným objektem čp. 34 a sousedním domem s dnešním čp. 35. Tato ulička zanikla v roce **1909**, kdy ji pohltilo stavební rozšíření domu čp. 35. Ve 2. desetiletí 20. století byl zbořen druhý dům západně od sledovaného objektu čp. 34 a náměstí tak bylo zpřístupněno severojižně vedenou **ulicí Svatováclavská**.

DŮM ČP. 34 VE FRYŠTÁTĚ

Dům s dnešním **číslem popisným 34** leží na Masarykově náměstí ve Fryštátě. Při zpracovávání archivní rešerše se vyskytly problémy s jeho identifikací, neboť město Fryštát bylo opakovaně **přečíslováno** (v roce **1910** a **1937**, v roce **1958** pozemky)³¹ a změny čísel nejsou dostatečně doloženy dochovanými popsány mapami. Nakolik platné je číslování stabilního

²⁷ Bayer, J., *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 116-123. Kufa Pavel, *Letní sídlo Larisch – Mönnichů ve Fryštátě*. Těšínský muzejní aborník VI, 2018, s. 275.

²⁸ Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice. 1938 – 39. Kopie ze sbírky Libuše Kolkové.

²⁹ Fryštát, severovýchodní fronta, pohlednice, 1939 – 45. Soukromá sbírka Roberta Rottera.

³⁰ Návrh na umístění tržiště v Karviné 1, situační plán, 1970. SMK.

³¹ KÚ pro Moravu a Slezsko, KP Karviná.

katastru z roku 1836³² a katastrální mapy z roku 1904,³³ kdy je sledovaný dům označen jako 36, není jasné a průkazné.

Nejstarší zápis v gruntovních knihách města Fryštátu ke sledovanému domu, který se podařilo objevit, je záznam z roku **1793**.³⁴ Tehdy koupil velkoměšťanský dům, označený číslem 32, od Karla Halbükische **Kaspar Schneider**.

*Den 28. Jänner 1793 kauft Herr **Kaspar Schneider** auf dem städtischen Rathaus bei öffentlichen Lizitationsakt in Beisein des Iustitzamtes als meistbiethender **Karl Halbükische grossbürgeliches Gasthaus** pr. fünf Hundert dreissig ein Gulden..mit allen Rechten und Schuldigkeiten, was darinnen Nit und Nagelfest ist, Wein und Bier berechnigte, rechts mit dem Kaufmann Herrn Deuerth, links den Herrn Lorenz Halbhuber. Kaufsumme – fünf Hundert dreissig ein Gulden.*

...und Quittschein entfallen dürften von Tag zu Tag

zur diesfälligen Kaufschilling gesetzmässig übergeben werden. Freistadt Jänner 1793

Kaspar Schneider, Käufer

Franz Fabersky (?),Amtsverwalter

Kaspar Schneider (2. 1. 1756 – 5. 2. 1826) pocházel z opavské měšťanské rodiny podkováře Františka Schneidera a jeho ženy Zuzany. Vyučil se u opavského malíře Ignáce Günthera. Od r. 1773 pracoval v Opavě jako tovaryš a od r. 1789 jako samostatný **malíř**. Z Opavy odešel do Fryštátu, kde se 9. 6. 1788 oženil s Josefou Hirschbergovou, dcerou ředitele městské kanceláře, Koupil na náměstí velkoměšťanský dům č. 32 a stal se váženým občanem a **purkmistrem**. Zabýval se malbou kostelních obrazů, fresek i restaurováním. Jeho tvorba je vedena v rokokovém duchu.³⁵ Beyer uvádí, že jeho dílem je i křížová cesta ve farním kostele ve Fryštátě. Samek uvádí, že ze Schneiderových obrazů jsou ve farním kostele obrazy sv. Josefa a sv. Anny z protějškových bočních oltářů³⁶ Podle inventářů maloval obraz všech Svatých pro filiální kostel ve Velkých Hůrkách na Skošovsku, oltářní obraz sv. Štěpána pro filiální kostel na Bělovicku. V roce 1789 maloval pro nový kostel v Petrovicích obraz sv. Martina Biskupa a celý oltář po zdi s apoštoly sv. Petra a Pavla a P. Marii Czensctochowskou na tabernákle. Také pro Marklovice obraz Nanebevstoupení Páně.³⁷

³² Císařský otisk stabilního katastru, 1836. ÚAZK Praha.

³³ Katastrální mapa Fryštátu, 1904. SOKA Karviná.

³⁴ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, 1793 – 1825, neinventarizováno, sig. G 403, fol. 53, 54

³⁵ Biografický slovník Slezska a severní Moravy. Nová řada, sešit 8. (20.) Ostrava, Ostravská univerzita 2006, S. 143.

³⁶ Bohumil SAMEK, Umělecké památky Moravy a Slezska. Praha 1999. Díl II J – N, s. 131.

³⁷ Bohumír Indra, Opavští malíři od poloviny do konce 18. Století. ČSZMO, serie B, 29, 1981, s. 176.

V roce **1827** kupuje dům č. 32 ve Fryštátě **Anna Deuertl**.³⁸ K domu náležela u něj nacházející se zahrada. Ze strany Štěpánského domu (majitele Ernsta Stephanische) ležící zeď v patře i podkroví a odvodňovací žlab byl ve společném vlastnictví s Ernstem Stephanischem.

*Vom Magistrate der Stadt Freistadt im Teschener Kreise wird hiemit den Joseph Deuertl, welcher gemäss Protokoll de Dato 3. Juni 1826 z. 462 für seine Ehegatte Anna, das nach dem hierorts verstorbenen H. Bürgermeisters Caspar Schneider Wein – und Bierschanksberechtigten sub N. 32 in der Stadt liegende **Grossbürgerhaus** samt dabei befindlichen Garten erkaufte gegen nachstehende Bedingnisse, nämlich: von Seite des Stephanischen Hauses, und zwar von dem Zimmermauer anfangend, im ersten Stockwerk durch den ganzen Hinterteil des Hauses bestehenden Mauer, wie auch die von dieser oberwähnten Seiten befindliche Dach und **bleichene Ableitungsrinne** wie allgemeines ungeteiltes Eigenthum des Ernst Stephanisch, ebenso sind*

2. bei dieser Realität befindliche Gartenzäune, wie gemeinschaftliches Eigenthum mit Ernst Stephan und Besizung des Hauses N. 33 und den Ihnen gemeinschaftlich zu Erhaltung sind, und sodann

*3. bei diesem Haus befindliche **Geschenke** kein Eigenthum des H. Erkäufers, sondern wird Einstellung desselben, die Benutzung dieses Geschenks, eingenannt, dass die Comunität die Weiterung Veranstaltungen treffen wird, strenge Schaltung und Waltung, mit allen Rechten, Nutzungen und Lasten, zum unbeschränkten Eingenthum eingantwortet. Überdies wird derselbe über die Kaufschillingssumme - siebenhundert Gulden C. M. rechtens und vorgültig quittiert.*

Freistadt den 14. März 1827

Lihotzky, Syndikus

....Dittrich, Joseph Kindel - Rätthe

V roce **1829** kupuje velkoměšťanský dům č. 32 ve Fryštátě **Josef Knippel**.³⁹ Dům koupil se všemi právy a povinnostmi a také s vybavením. Jmenováno je 12 dřevěných židlí, 5 stolů a jeden pult pro šenkování. Ze zápisu také vyplývá, že dům byl již tehdy jednopatrový.

Vom Magistrat der Stadt Freistadt im k. k. Tescheiner Kreis wird hiemit dem Joseph Knippel das in Folge Kaufspunktionsprotokoll praes. 9. Juni 1829 von der Frau Anna Deuertl erkaufte schanksberechtigte Grossbürgerhaus N. 32 der Stadt nebst dem dabei befindlichen unter dem N. 11 liegenden 105 Klafter umstehenden Garten, das Haus mit allen Rechten und Schuldigkeiten: bestehend in 12 hölzernen Stühlen, 5 Tischen und einen Schankkasten, um den verabredeten Kaufschilling..1100 Fr., schreibe ein Tausend Ein Hundert Gulden, welchen der Käufer dem Verkäufer baar bezahlte, und worüber er sonach hiemit verzüglich quittiert wird und

³⁸ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, 1825 – 1828, N II, sig. G 404, fol. 114, 115.

³⁹ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, 1828 – 1832, sig. G 405, fol. 210 - 211

grundbücherlich zugeschrieben, dass er seit 24 Juni auf diese Realität entfallende k.k. Steuern sonstigen Schuldigkeiten vertreten.

- a) Der in diesem Haus von Seite des Stephanischen Hauses bestehende Längemauer, und zwar von dem Zimmermauer anfangend, durch den Ganze Hinterteil des 1. Stockwerkes, sowie auch das an dieser Seite befindliche Schleppendach, dann die bleichene Ableitungsrinne wie allgemeines ungeteiltes Eigentum des Ernst Stephan hingegen sind
- b) An bei dieser Besetzung befindlichen Hof und Gartenzäune wie gemeinschaftliches Eigentum, dann die bleichene Ableitungsrinne, welche auch von dem Käufer und von dem Käufer und den betreffenden Nachbarn gemeinschaftlich zu erhalten sind.

Magistrat Freistadt den 12. Juni 1829, Jos. Deuertl, Burgmeister

Joseph Kindler (?), Rath

Anton Thiele (?) Rath

21. 1. 1834 koupil dům výrobce Joseph Ronge, výrobce mýdla z Černé Vody, od velkoměšťana Josepha Knippela.⁴⁰ Předmětem prodeje byly rovněž 3 stoly k šenkování, jedna šenkovní skříň a 10 židlí.

–Von dem Magistrat der Stadt Freistadt

im Teschener Kreis wird hiemit beurkundet, dass zwischen dem hiesigen **Grossbürger Joseph Knippel** und bürgerlichen...**Seifensiedermeister Joseph Ronge aus Schwarzwasser** über das dem ersten angehöriges **Grossbürgerhaus sub N. 32** allhier, gemäss Protokoll dto. 21. Jänner 1834 N. 54 nachstehender Kaufs-und Verkaufscontract geschlossen wurde:

1. Verkauft Joseph Knippel sein sub. N. 32 allhier gelegenes Grossbürgerhaus in allen seinen Gränzen, wie er selbst.....hat, an den Schwarzwasser bürgerl. Seifensiedermeister Joseph Ronge um den beiderseits geeinigten Kaufschilling pr. 1000 Fr., schreibe Ein Tausend Gulden Conventions. Münze.
2. Übernimmt Käufer, auf Abschlag des Kaufschillings folgende auf diesem Haus haftende Tabularschulden.

a)Für die.....Erben.....600 Fr.

b)Für das k.k.Aerorium....7. Fr., 50 Kr.

c)dem hiesigen Bürgermeister Joseph Deuertl.....50 Fr.

3. Bestätigt Verkäufer vom Käufer sogleich als Angeld.....80 Fr. erhalten zu haben, worüber ihm Verkäufer verzichtlich quaetiert, daher zusammen.....737 Fr., 50 Kr.,

⁴⁰ SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, 1832 – 1850, sig. G 406, fol. 354, 355, 356.

4. *Die für die Nostikischen (?) Erben intabulierte 600 Fr. C. M. samt Interessen, vom
Übernahmstage dieser Realität, verpflichtet sich Käufer Joseph Ronge, weil schon dieses
Capital im 2. Grade im Zuge war bis letzten März 1834 bei Weitersuchung der Execution zu
Handen des löblichen Magistrats zu erlegen. Auch verbundet sich Käufer im dieselben
Zeitraum die Tabularschuld pr. 50 Fr. C. M. an Herrn Bürgermeister Joseph Deuertl zu
bezahlen,*
5. *den nach Abzug der Tabulate und des verbleibenden Kaufschillings Überrest pr. 262 Fr. 10
Kr. C. M. verpflichtet sich Käufer binnen 4 Wochen von heutigem Tag an in der hiesigen
Kanzlei auszuhalten.*
6. *Verkäufer Joseph Knippel verbundet sich an Käufer Joseph Ronge als Beilass zu diesem
Haus nachstehende Effekten unentgeltlich zu übergeben.*
 - a) *drei Schanktische*
 - b) *einen Schankschranken*
 - c) *zehn Stühle.*
7. *Erst den 21. Februar 1834 übergibt Verkäufer an den Käufer die verkaufte Realität. Der
Käufer hat daher erst von Tag der Übernahme der Realitäten..und von den intabulierten
Capitalien zu vertreten haben wird.*
8. *Bitten beide Theile um grundbücherliche Zuschreibung der Realität und um Confirmierung
diesel Kaufkontraktes in.....Dominii. ()
Freistadt den 24. Jänner 1834.
Joseph Deuertl, Bürgermeister
Franz Berger, Syndikus
Räthe
Joseph Rindel
Wenzel Rützel (?)
Joseph*

V roce **1834** byla v domě zřízena **lékárna**.⁴¹ Vznikla zde v době, kdy se **lékárenství** formovalo ve veřejném zdravotnictví a kdy docházelo v souvislosti s rozvojem výroby léčiv v procesu průmyslové velkovýroby k zeštíhlování funkce lékárenství, které se dříve zabývalo rovněž výrobou léčiv. **Lékárenská síť** se tehdy značně rozrůstala. V roce 1825 bylo na Moravě a ve Slezsku 51 lékáren, roku 1827 již 71 a v roce 1840 se uvádí již 76 lékáren. V Čechách rostl počet lékáren rychleji, ovšem i na Moravě a ve Slezsku bylo roku 1848 již 101 lékáren a v roce 1859 to bylo 113 lékáren.⁴²

11. 10. 1835 koupili do společného vlastnictví velkoměšťanský dům tehdy č. 32 **Alois Schreiber** a jeho žena **Agnes** rozená Fuchs.⁴³

Von dem Magistrat der Stadt Freistadt wird hiemit beurkundet, der hiesige Herr Alois Schreiber anher in seinem Einget. von de pras. 11. October 1835, Z. 443, anher angezeigt, dass er seine

⁴¹ BAYER, Josef, Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879, s. 136, 137.

⁴² Václav RUSEK – Vladimír SMEČKA, České lékárny. Praha 2000, S. 71.

⁴³ SOKA Karviná, fond Archiv města Karviná, Kniha listin pro město Fryštát, 1832 – 1850, sig. G 406, fol. 516 – 517.

Gattin, Frau Agnes Schreiber, geborene Fuchs, als Miteigentümerin seines hierortigen, um 1100 Fr. erkaufeten Grossbürgerhauses, sub N. 32 der Stadt allhier mit der Einwilligung aufgenommen um Ausfertigung der Einantwortungsurkunde seine genannte Gattin gebethen haben, u. da obbezeichnete Eingabe auch von der Agnes Schreiber zum Zeichen der Annahme unterfertigt war, so wird hiemit des Miteigentum der Realität sub N. 32 oder die Hälfte derselben hiemit eingeantwortet.

Während dessen nochstehende Amtsfertigung. Freistadt an 16. Oktober 1835.

Jos. Schalchor (?)

Franz Berger (?), Syndikus

Joseph Rindel

Wenzel Ritze (?)

Joseph

30. 6. 1842 koupili velkoměšťanský dům tehdy č. 32 s právy pivní várky i vinného šenku na náměstí včetně zahrady **Joseph a Franziska Bayerovi**.⁴⁴

Kaufs- und Verkaufscontract

*Welcher zwischen dem Herrn Alois Schreiber und dessen Ehegattin Agnes als Verkäufer an einen und den Herrn **Joseph Bayer und dessen Ehegattin Franziska** als Käufer an anderen Theile geschlossen werden ist, wie folgt:*

*Verkauft H. Alois Schreiber und dessen Ehegattin Agnes im Ringsplatz der Stadt Freistadt **sub N. 32 gelegenes Bier- und Weinschenkberechtigtes Grossbürgerhaus** samt gehängen Ackergarten mit den jenen Rechten und Lasten, wie Sie es besessen und benutzt haben und zu besitzen berechtigt waren an den Eh. Joseph und Franzisca Bayer um die Kaufschilling von 3000 Fr., drei Tausend Gulden.*

Freistadt von 30. Juni 1842

Alois Schreiber als Verkäufer

Agnes Schreiber als Verkäuferin

Joseph Bayer als Käufer

Franziska Bayer als Käuferin

⁴⁴ SOKA Karviná, Fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, neinventarizováno, sign. G 408, fol. 240 – 241.

V domě byla zřízena **městská lékárna** – „*Stadtapotheke*“, založena v roce **1834**, jak píše dr. Julius Bayer, který byl synem druhého lékárníka a autorem níže citované knihy;⁴⁵ uvádí se také datum 1837. Prvním lékárníkem byl Alois Schreiber z Brna, který Josefu Bayerovi lékárnu prodal v roce **1842**. Následně **dochází ke kompletní renovaci objektu**. Josef Bayer byl známou osobností a zastával řadu veřejných funkcí ve správě města. V bouřlivých revolučních letech stál dokonce v čele národní gardy Fryštátu. Poté, co 15. dubna 1875 umírá, je lékárna nějakou dobu mimo provoz, pak ji dále vedla vdova Františka Bayerová a provizor - tj. odpovědný správce lékárny Adolf Beránek, a to až do roku 1883, kdy vedení lékárny přešlo na Karla Firbase. Následující rok byla lékárna prodána **Ondřeji Heczkovi**, který lékárnu vlastnil **do roku 1910**, kdy ji kupuje PhDr. Franz Alfred Tichý.⁴⁶

Ke stavebním úpravám domu pro Andree Heczka je zachována plánová dokumentace Jde o **plán přestavby** domu z roku **1896** od fryštátského stavitele **Josefa Schimitzka**,⁴⁷ který zahrnuje úpravy fasády, zřízení nového krovu a přístavbu žumpy v zadním traktu.

Stavitel Schimitzek předložené **plány** rovněž vysvětlil.⁴⁸ Ve dvoře měl být podle plánů zbudován **záchod a žumpa**. Z prostoru, který dřív sloužil jako laboratoř, měla být **prádelna**. V patře měly být provedeny drobné změny schodiště a po dvorní straně měla být zřízena **prosklená chodba** nalevo k záchodu a napravo k nově zřizované verandě. Na půdě měl být zřízen **světlik** pro schodiště a dům měl dostat zcela **novou střechu** s krytinou bezpečnou proti požáru.

Die Herren und Herr Baumeister J. Schimitzek nachstehende Aufklärungen abgegeben:

Vom Hofraum des Hauses, links von der Nachbarseite wird ein Abort zugebaut und ein Meter von der Nachbargrenze eine Senkgrube errichtet.

Rechts an der Nachbarseite des Herrenwird aus der Lokale, welches gegenwärtig als Laboratorium benützt wurde, Waschküche hergestellt.

Im ersten Stock

wird eine kleine Änderung des Stiegenhauses vorgenommen vom Vorhaus gegen dem Hof wird ein Glasgang gemacht, um links zum Abort und rechts in die neu zuerrichtende Veranda zugelingen.

⁴⁵ BAYER, Josef, *Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien*, Wien 1879, s. 136, 137. HRUBÝ Rudolf, *Historické jádro města, Okresní archiv v Karviné, Městský národní výbor v Karviné*, 1990, s. 135

⁴⁶ HRUBÝ Rudolf, *Historické jádro města, Okresní archiv v Karviné, Městský národní výbor v Karviné*, 1990, s. 135.

⁴⁷ SOKA Karviná, SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, inv. č. 829, kart 707.

⁴⁸ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, inv. č. 829.

Am Boden wird ein Lichthof für das Stiegenhaus errichtet, das Dach doch bekennt eine neue Konstruktionen, wie im Plan ersichtlich und feuersicher gedeckt wird. Nachdem sämtl. Herren, Zeit zur Beurteilung der anzunehmenden Adaptierungen und Zubauten gelassen wurde, erklärten die Vertreter der Stadtgemeinde gegen Vornehmen der Adaptierungen keine Einwendung zu machen. Keine Veranlassung haben.

Was die Nachbarseite beim Herren Ignaz.....betrifft, wurde folgende Vereinbarung getroffen:

Zeithier vom Haus des Herrn Andreas Heczko und Herrn Ignacz Kolban besteht eine Dachrinne, welche sie bis jetzt genauerhaftig zu erhalten haben, diese dermalige gemeinschaftliche Rinne schadhaft ist, anderseits dieselbe, niederseits in Folge der gründeteten Konstruktion, diese dabei der Frau Heczko von letzterer nicht mehr genötigt sein, verpflichtet sind Frau Heczko eine neue Dachrinne mit mit Zinnblech auszuschlagen, welche sondern allein Eigentum des Ignaz Kolban verbleibe. Zu der Herstellungskonstruktion dieser Dachrinne verpflichtet sich Herr Ign. Kolban der Frau Barbara Heczko beizubringen....Jedoch aufs Kosten Selma Heczko herzustellen. Hinsichtlich des Abortes wird von Seite des Herrn Ign. Kolban keine Einwendung gemacht.

Podpisy: Ignatz Kolban

Selma Heczko

A. Heczko

Schimitzek

Pro Andrease Heczka byl dále vyhotoven **plán přístavby verandy** ke dvornímu průčelí od **Eudarda Wolfa** z roku 1911.⁴⁹ V povolení stavby se píše o přestavbě či adaptaci. Výsledkem byla dřevěná veranda v patře, plánovaná jako obytná místnost.⁵⁰

Protokoll 2. Mai 1911 aufgenommen in dem Stadtvorstadt in Freistadt bei dem Stadtvotstand in Freistadt

Über Ansuchen des Herrn Andreas Heczko, Apotheker de pr. 29. April 1911, Z. 2104, um Bewilligung zum Umbau der betreffenden Holzweranda aus Wohnzimmer bei dem Wohnhaus N. 32, in Freistadt, Ring, wurde die Lokalkommission auf den heutigen Tag angeordnet und sind zu derselben erschienen.

- 1. Der Bauwerber Herr Andreas Hetczko*
- 2. Der Bauführer Herr Ed. Wolf*
- 3. Als unpart. Sachverständige Herr Johann Girter*

⁴⁹ Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.

⁵⁰ Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.

Sonste Interessenten: Herr Eugen Zinger

Nach Aussage des Herrn Baumeisters wird von dem Neubau der Veranda ein Wohnzimmer abgesehen wird bloss der Sockel und die Unterwand der Veranda gemauert.

Gegen diese Adaptierung der Veranda wird von keiner Seite Anstand erhoben.

Geschlossen und gefertigt.

Andreas Heczko

Apotheker

Eduard Wolf

Maurer u. Zimmermeister

a další podpisy

V roce **1896** se řešily i další stavební záležitosti jako byla **náhrada krajního žlabu**.⁵¹

An das löbl. Bürgermeisteramt in Freistadt

Gefertigter beabsichtigt, in seinem Hause Ringplatz N. 32 Adaptierungen nach vorliegenden Bauplänen auszuführen, und bittet daher einen löblichen Gemeindenstand um Vornahm des Benügenscheins behufs Enteilung der Baubewilligung.

Freistadt, im April 1896

A. Heczko in Vertretung seiner Frau Selma Heczko

An Stelle der damaligen bestehenden Hausrinnen eine Saumrinne errichtet werde, welche auf dem Dachwerk des Hauses N. 32 zu liegen kann,

2. dass die Abfallrohre von dieser Saumrinne einerseits auf den Ringplatz und anderseits in den Hofraum N. 32, um die Regenwässer ableiten,

3. dass diese Saumrinne und die errichteten zwei Ablaufrohre hergestellt waren, dann, dass sie im Stand sind, die Ganze Ablaufwässer von Dach des Hauses N. 32, aufzunehmen und abzuleiten, so dass diese Seite des Daches in dem Hofraum kein Wasser ablaufen kann. Herr Andreas Heczko erklärt Namens seiner Gattin Frau Selma Heczko, dass diesen Anforderungen mit H. Gästner (?) ...Rechnung getragen und nach dem Plan ausgeführt wird. Zum Schluss wird bemerkt, dass nicht Andreas Heczko, sondern seine Gattin Frau Selma Heczko, Eigentümerin des Hauses N. 32 ist, sowie auch Bauführerin bei der baukommissionellen Verhandlung zu erteilen.

⁵¹ SOKA Karviná, fond Archiv města Fryštát, inv. č. 829.

Zajímavý dobový **popis provozního rozvržení lékárny** opět přináší dr. Julius Bayer. V přízemí byla lékárna a místnost, vybavena zvoncem se šňůrou pro noční službu nemocným. Naproti této ložnici byla komora pro uskladnění léků a veškeré další potřebné vybavení pro ošetření pacientů. **V přízemí přímo v lékárně byla skříň s krabičkami, lahvičkami a kelímky s potřebnými medikamenty. Na půdě se sušily bylinky, kořeny, stonky, lodyhy léčivých rostlin i kůra. Laboratoř v přízemí, dobře vybavena technikou, byla ale malá a špatně přístupná. Naproti laboratoři se nacházela skříň s laboratorním sklem.⁵² V suterénu byla skladovaná destilovaná voda, tinktury a masti, které potřebovaly chladnější prostředí.**

Jako vlastník objektu je zapsána Národní pojišťovna v Praze, a to smlouvou ze dne 16. 3. 1950.⁵³

V letech **1969 – 1990** vlastnil dům podnik Potraviny. V letech 1990 – 94 to byl Čs stát, podnik Pramen, v letech 1994 – 96 Pramen Ostrava. Smlouvou ze dne 15. 2. **1996** nabyli dům **ing. Ivan Liasovský a Ing. Oldřich Hoder.**⁵⁴

V roce **1996** bylo pořízeno zaměření současného stavu domu i **návrhy jeho úprav** od **Aleše Fialy** a brzy na to další návrhy od **Richarda Špačka.**⁵⁵

Kupní smlouvou z 27. 4. **2004** **nabyla dům firma OKD, a.s.,** kupní smlouvou ze dne 21. 10. 2005 PEM Invest a.s., 19. 12. 2007 PEM ZZ a.s.⁵⁶

V roce **2010** byla zpracována rozsáhlá **dokumentace plánovaných stavebních úprav** 3 sousedních domů čp. 33, 34 a 35.⁵⁷

5. 4. **2017 koupilo dům Statutární město Karviná.**⁵⁸

⁵² Bayer, Josef., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879, s.137.

⁵³ Katastrální úřad pro Moravu a Slezsko, Katastrální pracoviště Karviná. Soubor písemností k domu čp. 34 v Karviné – Fryštátě.

⁵⁴ Katastrální úřad pro Moravu a Slezsko, Katastrální pracoviště Karviná. Soubor písemností k domu čp. 34 v Karviné – Fryštátě.

⁵⁵ Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.

⁵⁶ Katastrální úřad pro Moravu a Slezsko, Katastrální pracoviště Karviná. Soubor písemností k domu čp. 34 v Karviné – Fryštátě.

⁵⁷ Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.

⁵⁸ Katastrální úřad pro Moravu a Slezsko, Katastrální pracoviště Karviná. Soubor písemností k domu čp. 34 v Karviné – Fryštátě.

Majitelé objektu

-1793 Karl Halbükisch
1793 - Kaspar Schneider
1827 – 1829 Alma Deuertl
1829 - Joseph Knippel
1834 - Joseph Ronge
1835 - 1842 Alois Schreiber und Agnes Schreiber
1842 - 1875 Joseph a Francisca Bayer
1875 – 1883 Francisca Bayerová
1884 - 1910 Ondřej Heczko
1910 - 1937 Ph.Mr. František Tichý
1937 – 1945 Walter Tichy

1950 – Ústřední Národní pojišťovna v Praze
1960 – 1990 Potraviny
1990 – 1996 Čs stát, n. p. Pramen Ostrava
1996 – 2004 ing. Ivan Liasovský a Ing Oldřich Hoder
2004 – 2005 OKD, a.s.
2005 – 2007 PEM Invest, a.s.
2007 – 2017 PEM ZZ, a.s.
2017 – Statutární město Karviná

Provozovny v domě

1834 - 1958 lékárna U Salvátora
- Lahůdky – Delikatesy (i v přízemí čp 33)
- Snack Eso
- 1996 Eden Ráj květin

III.2 SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

PÍSEMNÉ PRAMENY

SOkA Karviná

Fond Archiv města Fryštát

Český úřad zeměměřický a katastrální, katastrální pracoviště Karviná

Soubor nabývacích titulů k domu čp. 34

Český úřad zeměměřický a katastrální, katastrální pracoviště Opava

Pozemková kniha Fryštátu, knihovní vložka č. 952

Národní památkový ústav, ú. o. p. v Ostravě

Mapa MPZ Fryštát

Městský úřad Karviná

Soubor stavební dokumentace

HISTORICKÉ MAPY A KATASTRÁLNÍ MAPY

Zemský archiv Opava

Fond Sbíрка map a plánů

Fond Stabilní katastr slezský

Státní okresní archiv Karviná

Fond Archiv města Fryštát

Katastrální úřad pro Moravu a Slezsko, katastrální pracoviště Karviná

katastrální mapa

Ústřední archiv zeměměřictví a katastru Praha

Císařský otisk stabilního katastru

Mapa Fryštátu, 1951

HISTORICKÉ PLÁNY

Státní okresní archiv Karviná

Fond Archiv města Fryštát

Statutární město Karviná

archiv oddělení stavebního úřadu

IKONOGRAFIE veduty

Biblioteka Uniwersytecka Wroclaw

Veduta F. B. Wernera

Zemský archiv v Opavě

Kopie mapy ze 70. let 17. století

staré pohlednice a fotografie

Muzeum v Českém Těšíně

Sbírka historických pohlednic

Sbírka historických fotografií

Statutární město Karviná

archiv oddělení stavebního úřadu

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě

Fotoarchiv

Soukromá sbírka Libuše Kolkové, Karviná - Fryštát

Kopie historických pohlednic

Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého, Karviná - Fryštát

Historické fotografie a kopie pohlednic

Soukromá sbírka Roberta Rottera, Karviná - Fryštát

Historické pohlednice

POUŽITÁ LITERATURA A DALŠÍ ZDROJE

- BAYER, J., Denkwürdigkeiten der Stadt Freistadt im Herzogthum Schlesien, Wien 1879,
- HRUBÝ Rudolf, Historické jádro města, Karviná 1990, s. 135. Strojopis uložený v SOkA Karviná.
- INDRA, Bohumír, Opavští malíři od 1. poloviny do konce 18. století, ČSZMO, serie B, 29, 1980, s. 176.
- Karviná. Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města. Karviná 1968.
- KUČA, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha 1997. Díl 2. H – K, s. 361 – 380.
- SAMEK, Bohumil Umělecké památky Moravy a Slezska. Praha 1999. Díl II J – N, s. 129 – 131.
- ŠLACHTA, Fridolín, Dějiny hornického města Karvinné. Karviná 1937.

IV. POPIS

Hodnocený dům Masarykovo náměstí na parcele číslo 199, čp. 34, patří k objektům, chráněným v rámci plošné ochrany situováním v prostoru Městské památkové zóny. Je součástí souvislé řadové zástavby severovýchodní strany náměstí, která se zachovala jako kompaktní po celém obvodu. Pozičně se napojuje na rohový objekt čp. 33 rozvinutý dále do ulice Svatováclavské.

Dvoupodlažní dům na obdélném hloubkovém půdorysu představuje ve svém základním historickém objemu zděnou cihelnou stavbu, k níž byla ve dvorním traktu na zděný omítaný základ přistavěna dřevěná veranda. Jihozápadní část objektu je přikryta mansardovou střechou s výrazným profilovaným hřebenem dekorovaným ozdobnou mříží, tzv. korunou; ve spádové ploše střechy směrem do náměstí jsou zasazeny vikýře tvaru volského oka s masivním orámováním plechovou volutou s vrcholem v podobě palmetového listu. Navazující zadní část stavby má soustavu sedlových a pultových střech se světlíkem, na přístavcích ve dvorní části jsou střechy dvojího typu – velmi nízká sedlová a pultová. Jako střešní krytina jsou použity plechové tašky tzv. DACHMANY v kombinaci s falcovaným plechem pod červeným nátěrem.

Do náměstí orientované **jihozápadní průčelí** o pěti okenních osách je horizontálně traktováno kordonovou římsou a završeno kladím s vlysem, dekorovaným oválnými otvory prosvětlujícími podkrovní prostor. Fasáda přízemí je po stranách a mezi okenními a dveřními otvory traktována pilířky s kvádrováním. Nové truhlářské prvky jsou dřevěné v přírodní povrchové úpravě s lazurovacím nátěrem. Vstup s dvoukřídlovými dveřmi s nadsvětlíkem je posazen na střed průčelí, okenní otvory jsou v současnosti osazeny výplněmi typu výkladečů. Nad výkladcí i nad vstupem je evidentně nepůvodní masivní římsový překlad.

Historicky poslední původní stav si zachovala fasáda ve 2.NP, řešena historizujícími slohovými detaily barokní inspirace. Všechny okenní otvory mají šambránu s ušima a kapkami, okna jsou zapuštěna do mírných špalet. Okenní partie v pozici 1 – 3 – 5 jsou však řešena s bohatší ornamentikou - mají obloukově zvlněné frontony s výraznou výplní suprafenester, která je v tuto chvíli nepřístupná, protože tato část průčelí je překryta sítí. Podle autora průzkumu historického jádra města z roku 1990⁵⁹ se jedná o **hadem ovitý kalich** –

⁵⁹ Hrubý Rudolf, Historické jádro města. Karviná 1990, s. 135. SOKA Karviná, fond MNV Karviná.

symbol lékárenství,⁶⁰ což odpovídá historické situaci, kdy tady od roku 1834 byla městská lékárna. Tato trojice oken je zdůrazněna také v i parapetu, který je vynesena nad úroveň plochy fasády a jeho dekorace s čabrakou, mušlí a akantem se odlišuje použitým detailem od ostatních dvou oken fasády. Tyto již nemají ani nadokenní římsy, pouze palmetový dekor s masivní spínací konzolou, posazený přímo na šambránu, a v parapetu volutový motiv s akanty. Sondou na barevné řešení okenní šambrány byl zachycen světle okrový nátěr. Dřevěná kastlíková okna, členěná do kříže, jsou nová, do fasády s povrchovou úpravou shodnou s výkladci v přízemí; do interiéru jsou natřena bíle.

Dvorní **severozápadní fasáda** je srostlicí několika objemů různých výškových úrovní kombinujících omítané cihelné zdivo v přízemí s dřevěnou konstrukcí v patře, vynášenou v části s uzavřenou verandou ocelovou konstrukcí, převedenou přes podestu na dvouramenné betonové schodiště s trubkovým zábradlím, kterým se sestupuje do dvora. Navazující vysunutá partie na SV je posazena na vysoké zděné podezdívce.

Opláštění dřevěných nástaveb je inspirováno lidovou řezbářskou tradicí a je postaveno na rozčlenění ploch do geometricky uzavřených útvarů vymezených pilířovými podporami a útvary říms; tento systém křížení vertikálních a horizontálních linií vytváří kazety různých rozměrů, zjemněných po vnitřním obvodu okrajovou bordurou. Výplň kazetových polí tvoří svisle kladená prkna. Řezbářsky pojednané jsou také krokve a vlys SV nástavby s motivem kruhového pletence. Povrchová úprava respektuje materiál – dřevo s bezbarvým lakovým nátěrem.

Plášť verandy vyplňuje trojice jednoduchých obdélných vně otevíravých šestitabulkových oken s řezbou zdobenou klapačkou a autentickým kováním – venkovními závěsy s žaludovým ukončením, obrtlíky a kličkami; soudobý nátěr je tmavě hnědý lakový. Do devíti tabulek plně prosklené jednokřídlé dveře jsou nové, nátěrem přizpůsobené.

Navazující vysunutá partie na vysoké zděné podezdívce na SV má dřevěný plášť v patře přerušovaný čtvercovým oknem do devíti tabulek a na podestu schodiště v západní stěně ještě úzkým oknem do trojice tabulek. Okna v této dvorní nástavbě jsou poněkud atypická; jedná se již o kastlíkovou konstrukci, která ale zřejmě z potřeby osadit mezi vnějším a vnitřními křídly mříž, zachovává princip „dožívajících“ vně a dovnitř otvíravých křídel.

⁶⁰ Častější vyobrazení znaku zdravotníků je symbol s hadem, omotaným kolem hole. Toto vyobrazení vychází z římské mytologie, kde se bůh lékárenství a věhlasný lékař Aeskulap – syn Apollonův, objevoval v podobě hada. Had, který pomáhal Aeskulapovi hledat léčivé rostliny, je chápán jako symbol moudrosti a stále se obrozujícího života.

Dochován je původní parapet i kování. Soudobá povrchová úprava - tmavohnědý laková nátěr.

Nad verandou ještě prostupují okna do půdního prostoru, pod ní je vstup do přízemí ze dvora; jednokřídlé dveře jsou plné, nové. Verandu částečně překrývá v prostoru dvora evidentně pozdější přístavek s plochou střechou krytou falcovaným plechem.

Dlouhá hladká východní fasáda domu je ve zděné části v patře otevřena dvojicí do líce osazených původních dvojitých, vně a dovnitř otvíravých bíle natřených oken s římsovitě profilovaným poutcem a původním parapetem. Také tato okna mají dochovány originální prvky kování – závěsy s žaludovým ukončením, kličky, rozvory prutové mříže mezi vnějším a vnitřním rámem jsou nové. Sondy na původní nátěry oken odkryly původní hnědý a následně okrový lakový nátěr včetně prvků kování.

V úrovni soklu jsou čtyři výklopná okna dnes provedena do hluboké špalety a s novou prutovou mříží; jsou nové rámové konstrukce, bez členění a s přírodním materiálem povrchu. Dřevěná nástavba v patře nemá žádné okenní otvory.

Interiér objektu nepředstavuje kompaktní architekturu; setkávají se v něm jak detaily historického původu, většinou však korigované současnými potřebami a materiály, tak výrazné novodobé zásahy, jak se nejmasivněji promítlo do nástupní prostory domu v 1.NP, razantně otevřené do volné nečleněné plochy a s novou stropní konstrukcí z vyztuženého betonu do ocelových nosníků; průvlaky jsou podepřeny zděnými pilíři. Podlaha má novou keramickou dlažbu.

Také dále v 1.NP se výrazně otevřel prostor probourávkami svislých konstrukcí do pilířů. Zachovaly se však částečně upravované historické klenební konstrukce. V jihozápadním traktu jedno pole valené klenby se stýkajícími se výsečemi v prostoru před schodištěm (m.č.1.59), dále úzká valeně klenutá chodba u schodiště m.č.1.57, a na ni navazující valeně zaklenuta m.č. 1.56;⁶¹ na ní se pak již napojuje novější přístavba s rovnými stropy a hygienickým zázemím (m.č.151 – 154), přístupná ze středního traktu hlavní prostory m.č. 1.54 po čtyř stupních schodiště, vyrovnávajících odlišné výškové úrovně původní stavby a novějších dvorních přístaveb domu.

Pro střední a jihovýchodní trakt je určující konstrukcí sestava klenebních polí s plackami na pasech. Schodiště do patra m.č.1.58, v současnosti s betonovými stupni s dřevěným obkladem, navíc pokrytým zátěžovým kobercem, je částečně zachováno v původní

⁶¹ V PD z r. 1996 i 2010 je klenba zakreslena chybně jako pruská placka.

pozici v JV části domu s půlkruhově vytaženým nástupem z průjezdového, plackami zaklenutého středního traktu, směřujícího do dvora vstupem s již zmíněnými novými plnými dveřmi pod vynášecí konstrukcí loggie. Vedle schodiště je vstup do suterénu, taktéž s novými plnými jednokřídlými dveřmi. Podlaha je novodobě zadlážděna keramickou dlažbou standardního čtvercového formátu. Zděná trnož m.č.1.55, náležející k původní historické dispozici objektu, je zaklenuta dvojicí stlačených pruských placek na pase.

Podsklepena je pouze jihozápadní část domu. Tvoří ji dvojice vzájemně kolmo postavených obdélných prostor, propojených středem situovanými dvěma rameny schodiště s betonovými stupni, které v dané pozici navazuje na schodišťový prostor v nadzemních podlažích. Místnosti se liší technikou zdění a použitým materiálem. Menší prostora m.č. 01.51, položena blíže ke dvorní části objektu, je zaklenuta valenou kamennou klenbou s otisky šalování; obvodové zdivo je smíšené s převahou kamene. Pod jihozápadním čelem klenby je zeď porušena patrně barokní zazdívkou suterénního okna. Pod současnou podlahovou krytinou z cihel je vrstva valounkové dlažby, jak je viditelné ve statické sondě.

Prostora do náměstí je rozlehlejší, klenba je cihlová, v obvodové stěně je opět zdivo smíšené (m.č.01.53). Pod současnou podlahovou krytinou z cihel je vrstva valounkové dlažby, jak je viditelné ve statické sondě. V nástupní části schodiště jsou patrné četné stavební zásahy - nikové prozdívky po stranách s neprovázanou spárou zdiva, vložené cihelné podezdění s vynášecím pasem schodišťového ramene přízemí, a také šikmý prkenný podhled, vykrývající konstrukci schodišťového ramene do patra.

Také původní **trojtraktová dispozice 2.NP** (m.č.2.56) byla novodobě otevřená probouráním do cihelných pilířů. Stropy jsou rovné dvojí konstrukce; původní je trámový s prkenným podhledem podbitým rákosem s lícovou omítkovou vrstvou, v části jsou stropy železobetonové s průvlaky. U schodišťového prostoru se dochovalo pole deformované konstrukce typu placky, signalizující zásahy do konceptu schodiště. Schodišťový prostor je prosvětlován světlíkem se sníženým podhledem, dále do podkroví vede jednoramenné dřevěné schodiště. V severní části místnosti 256 je nízká klenba. Podlaha je nyní betonová kryta zátěžovým kobercem.

Ve funkci hygienického zázemí jsou m.č. 2.52 a 2.54; m.č.2.53 je možno označit jako multifunkční provozní zázemí.

Původními prvky v interiéru 2.NP jsou mimo již definovaná okna do východní fasády jednokřídlé dveře vedoucí na verandu m.č 2.55, zasazené v původní široké dřevěné zárubni, v současnosti překryté novou nekvalitní obložkou; nad vstupem je také původní segmentový nadsvětlík. Dveřní křídlo je ve spodní části členěno do dvojice profilovaných kazet, horní dvoutřetinová část je prosklena s okrajovou lištovou bordurou; štítek s klikou je nový stejně jako bílý nátěr, pod nímž byla odkryta původní povrchová úprava - fládr a světle okrový nátěr. Z interiérové strany verandy je zabudovaná nová dvoukřídlá bíle natřená mříž.

V interiéru verandy se dochovaly všechny konstrukční dobové detaily – prkenný podhled stropu s kazetovým vlysem nad okny a s trojicí konzol na protější straně - překryté následnými povrchovými úpravami do soudobého, několikanásobného vápenného nátěru; pod nímž se však potvrzuje nejméně starší světle okrový nátěr.

Podkroví

Do podkroví se chodí pouze jediným vstupem po schodišti půdorysu J s místností 256. Jihozápadně od schodiště leží zděný světlík, jehož zdi prolamují v úrovni podkroví pravoúhlá okna s kovanými vnějšími závěsy patrně z 1. Poloviny 19. Století. Podkroví je zčásti dlážděno cihlami, mezi nimiž se objevují kusy s kolkem S: Severní část podkroví je asi o 40 cm výše, než jižní.

Krov se stojatými stolicemi nese soustavu střech, složenou z jedné mansardy a několika pultových a sedlových dílů. Mansardová střecha je prosvětlena oválnými vikýři. Severovýchodní část osvětlují pravoúhlá okénka osazená novoklasicistními výplněmi.

V. DOPLŇUJÍCÍ PRŮZKUMY

V době zpracovávání SHP domu čp. 34 v Karviné – Fryštátě proběhlo rovněž **dendrochronologické datování**⁶² dostupných dřevěných konstrukcí objektu.

Jako součást předprojektové přípravy proběhlo **posouzení stability objektu**.⁶³

Kromě toho vznikl stavebně **technický průzkum objektu**.⁶⁴ Mykologický průzkum z roku 2010 má již pouze hodnotu historického pramene.⁶⁵ Aktuálnost posudku týkajícího se zatápní sklepní vodou⁶⁶ není jasná.

⁶² Tomáš KYNCL, Výzkumná zpráva na dendrochronologické datování domu čp. 34 v Karviné - Fryštátě. Brno 2018. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

⁶³ Václav ŠKOPEK, Dům č.p. 34 na Masarykově náměstí, Karviná – Fryštát. Posouzení stavu mechanické odolnosti a stability objektu statikem. Petřvald 2017. Nepublikovaný materiál uložený v archivu Statutárního města Karviná. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

⁶⁴ Radan SLEŽKA, Tomáš GRYGAR, Kateřina HANINGOVÁ, Robin WONDRA, Zpráva o provedení stavebně technického průzkumu objektu Masarykovo náměstí čp. 34, Karviná – Fryštát. Ostrava 2017. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

⁶⁵ Radim KALUŽA, Masarykovo náměstí čp. 33, 24 a 35, Karviná. Mykologický průzkum krovů. Ostrava 2010. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

⁶⁶ Luděk KOVÁŘ – Radmila KLEINOVÁ, Karviná – Fryštát – domy čp. 33, 24 a 35 na Masarykově náměstí. Určení příčin výskytu vod v suterénních prostorech. Znalecký posudek. Ostrava 2006. Nepublikovaný materiál uložený na SMK.

VI. STAVEBNÍ HISTORIE

S ohledem na situování objektu v centru historického útvaru Fryštátu je reálný předpoklad, že dům v tomto místě patřil mezi zástavbu vrcholného středověku, kterou pak opakovaně strávily četné požáry. Původní bezpochyby dřevohlinitý dům na této parcele mohl být podsklepen také jen dřevohlinitou konstrukcí, kterou strávil oheň **nejspíš v roce 1511**. Po této zkušenosti asi začali obyvatelé Fryštátu postupně budovat domy s odolnější konstrukcí, jak dokládají dochované valené renesanční klenby a klenby s výsečemi hodnoceného objektu; tehdy mohla být zbudována také celokamenná suterénní místnost m.č. 01.51, evidentně nejstarší a z hlediska autenticity nejzachovalejší část objektu. U jihozápadní suterénní prostory 053 lze předpokládat renesanční obvodové zdi a mladší (patrně barokní) valenou klenbu.

U přízemí lze uvažovat o původu stojících obvodový zdí v pozdní renesanci nebo raném baroku. Zazdívka otvoru na v suterénní místnosti 051 se jeví jako zaslepení suterénního okna, ne vstupu, tak by se dalo uvažovat o následnosti zdiva v jihovýchodním traktu domu. Spolu s nesouvislostí dispozice suterénu s dispozicí přízemí nelze vyloučit ani urbanistický vývoj, týkající se uličky mezi dnešními domy čp. 34 a 35. Ulička mohla být širší a teprve baroku se dům čp. 34 rozrostl o jihovýchodní trakt.

Dům ve dnešním půdorysném rozsahu byl zaklenut v přízemí nejspíše v pozdní renesanci a v baroku. **Pozdně renesanční** mohou být ještě **valené klenby strukturované výsečemi** severně i jižně od schodiště v přízemí. V baroku dostal také první patro. Patrová zástavba nebyla ve Fryštátě výjimečná ve 2. čtvrtině 18 století, jak ostatně ukazuje veduta F. B. Wenera. V baroku byl dům také zaklenut plackovými klenbami ve zbylé části přízemí.

Zajímavou provozní úpravou je také **vložení 2 příkládacích míst** do jižní části chodby, patrně ještě na plánu z roku 1896.

Zásadní přestavbu objekt podstoupil koncem 18. století a **hlavní roli sehrál opět požár v roce 1781**. Z renesanční stavby se zachovaly pouze úseky valené klenby s výsečemi v přízemí v prostoru u schodiště, které pozičně přešlo do rekonstruovaného objektu. Dům dostává trojtraktovou dispozici s klenbami na pasech a pravděpodobně valenou klenbou v nástupním prostoru v přízemí. Patro je již většinově plochostropé s výjimkou pruské placky u schodiště a nízké valené klenby chodby ve 2.NP.

Přestože je objekt zanesen na zákresů domů, zasažených požárem v roce **1823**, **nezdá se, že by byl poškozen do té míry, že by si to vynutilo rozsáhlejší renovaci.** O té se píše až **ve 40. letech 19. století.** Patrně ale šlo pouze o rozsáhlejší udržovací práce, které se odehrávaly spíše v úrovni patra, kde se dodnes zachovaly trámové stropy s rákosovým podhledem. Patrně již tehdy byla ve dvorní části založena konstrukce **kryté dřevěné v patře otevřené chodby spolu s ještě dřevěným záchodkem** v úrovni obou podlaží, což představovalo odpovídající dobový komfort.

Nejstarší historická plánová dokumentace **z roku 1896** byla zpracovaná za účelem další **adaptace objektu**, jehož majitelem byl tehdy **Andreas Heczka**; autorem návrhu byl **stavitel Josef Schimitzek**. Stavební úpravy domu jsou vyneseny na dvou výkresech; na prvním listu jsou v měřítku 1 : 100 zakresleny půdorysy obou nadzemních podlaží a podkroví, na listu v měřítku 1 : 50 je pohled na průčelí a příčný řez. Záměr stavebních úpravy byl formulován také v doložené spisové agendě.⁶⁷

Úpravy se dotkly především dvorního prostoru, kde byla **zbudována zděná toaleta na místě původní dřevěné a** současně **zřízena žumpa** s patřičným odstupem 1 metru od hranice s objektem čp. 33. Na protější straně měla být **na přízemní objekt**, o němž se ve spisech hovoří, že dosud **plnil funkci laboratoře a nově** je v plánech již značen jako **prádelna**, nastavena **nová dřevěná veranda** a mezi ní a přístavek toalety pak vložena **prosklená chodba** s dřevěnou konstrukcí.

V interiéru šlo o dílčí zásahy mimo **zřízení světlíku** v podkroví vedle schodiště, s čímž souviselo také posunutí příčky v patře u schodiště; vynutilo si to **podstropení světlíku proskleným rámem** identického rozměru jako půdorysný rozměr světlíku. V přízemí byla mimoto již pouze od hlavní prostory **příčkou oddělena původní laboratoř**, nyní nově upravovaná na prádelnu; přímé propojení ztratilo změnou funkce opodstatnění.

Nejzásadnější akcí Heczkovy opravy domu v roce **1896** bylo **zřízení nového krovu.** Dům dostal soustavu nových střeš, v jihozápadní části do náměstí to byla mansardová střecha s ozdobným zábradlím, v severních částech domu soustava sedlových a pultových střeš. Podle písemností stavitele víme pouze, že dům měl dostat požárně bezpečnou krytinu.

⁶⁷ SOKA Karviná, fond MěNV Fryštát, inv.č. 829.

Na historických pohlednicích je vidět v ploše střechy krytina skládaná, v profilovaných částech pak byl nejspíš plech od začátku.

Pro studium stavebního vývoje objektu má tato dobová plánová dokumentace zásadní význam. Jednoznačně **datuje přístavby k jižní dvorní fasádě i zřízení světlíku**, ale také upřesňuje znalosti o původní dispozici a zaklenutí v nástupní přední části objektu, což současný stav interiéru po řadě novodobých necitlivých úprav již neumožňuje. Klenby sice v půdorysech vyneseny nejsou, pouze klenební pole, ale z příčného řezu lze vyčíst, že **mimo valenou klenbu u hlavního domovního vstupu měly v místnosti lékárny v přízemí tři pole pruské klenby na pasech**.

Pokud se týče průčelí do náměstí, je pro průzkum zásadní **poznání původního záměru řešení parteru s vydělením na domovní a obchodní – lékárenský provoz**.⁶⁸ Téměř v šířce dvou krajních okenních os v pravé části fasády byl navržen **široký portálový vstup do domu** se segmentovým završením. V ostatní ploše byla **sestava dvou výkladců se vstupem** do obchodního prostoru uprostřed. Výkladce shodných rozměrů jako okna v patře, a v jejich osách, zdůrazňují jednoduché šambrány s konzolkami v rozích horní části, vynášejícími kordonovou římsu. Řešení nadokenních říms i parapetů okenních otvorů v patře odpovídá v zásadě dochovanému stavu mimo vlastní okenní výplně, které jsou zakresleny s dělením do T příčníků.

V tomto návrhu je několik nepřesností, a tím pádem nejasností z hlediska výkladu detailů stavby; například nejsou ve vlysu korunní římsy zakreslena prosvětlovací a provětrávací oválná okénka, přestože jsou vynesena na půdorysu v podkroví a byla realizována. Také se rozchází počet střešních vikýřů ve střešní rovině kdy v návrhu je vyznačena trojice vikýřů, realizovány však byly pouze dva; třetí vikýř byl možná přesunutý do východní střešní roviny a k této korekci mohlo dojít až při realizaci. **Nelze potvrdit ani realizaci portálu**; je pravděpodobnější, že se od něho upustilo, protože podle časově blízké dobové ikonografie ze dvacátých- event. třicátých let 20. století byl obdélný **domovní vstup završen pouze supraportou** Úprav se fázi realizace bylo asi více, protože na tomto dobovém

⁶⁸ Muzeum Český Těšín, P 444/86, H 25975, 25975a – interiér Bayerovy lékárny 1902-1903,+ informace pí. Marie Boč...která byla v lékárně zaměstnaná.

fotografickém záběru je patrné, že **fasáda v přízemí je členěna masivní a patrně i hrubě strukturovanou pásovou bosáží**, tedy oproti návrhu značné zjednodušení architektonického detailu ve smyslu posunu od dekorativismu k plastičtější formě.

Prostor parcely byl podle plánu z roku **1910** ve dvorní partii ohraničen 2,5 metru vysokou omítanou **zdí s pilíři** vydělenými poli, identifikovanou do prostoru mezi domem čp. 34 Andrease Heczka a domem p. Rosenberga, jak je poznamenáno na výkrese s razítkem **stavitele Franze Czempiele**. Patrně šlo o cihelnou zeď mezi tehdejšími domem čp. 32 a domem čp. 33, dnes mezi čp. 34 a čp. 35.

Dřevěná veranda v zadním traktu domu v podobě, jak ji známe dodnes, pak byla přistavěna až **v roce 1911**. Žádost doloženou plánovou dokumentací podává 28. 4. 1911 lékárník (*Apotheker*) **Andreas Heczko (Hetschko?)**. Autorem plánů je **Eduard Wolf – Maurer a Zimmermeister** z Fryštátu.⁶⁹ Přístavba představovala navýšení dosavadního přízemního objektu prádelny v rohové části dvora o místnost v patře, přístupnou z obytného prostoru i ze zasklené chodby-verandy, přizpůsobené provedením konstrukci nové obytné verandy; oproti dnešnímu stavu nebylo ještě její součástí venkovní betonové schodiště.

Další informace ke stavebnímu vývoji jsou až z roku **1952**, kdy byly provedeny drobné zásahy do dispozice přízemí zřízením přepážky v polovině chodby. Důvodem byla potřeba oddělení provozu prodejny lahůdek podniku PRAMEN Petřvald, od výroby nabízených produktů a jejich ochutnávek; podnik měl přízemní prostory v pronájmu.⁷⁰ Z dobové fotografie z roku 1959 je možné vyčíst, že okna v patře zachovávají původní rozvrh okenních tabulek s ventilačním nečleněným křídlem tak, jak bylo zakresleno na průčelí plánu z roku 1896. Také **parter ještě zachovává rozložení výkladců a vstupů, ale plocha je již od 40. let minulého století hladká bez výrazné pásové bosáže**.⁷¹ Na přelomu 50. a 60. let 20. století byla do té doby eternitová krytina mansardové střechy nahrazena falcovaným plechem, jak dokládá dobová ikonografie.

⁶⁹ Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu, přípis ze dne 2. 5. 1911 ad. s plánem z 18. 3. 1911, 1 : 100.

⁷⁰ Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu, korespondence ze dne 19. 6. a 1. 8. 1952.

⁷¹ Reprodukce fotografie z textového elaborátu Rekonstrukce domů čp.33-34, Masarykovo náměstí, Karviná, 1:100, ing. Tomáš Pinkava, ing. arch. Marta Šimoníková, 12/2010. Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu.

V roce **1980** byly vyměněny výkladce v přízemí a okna v **1. poschodí**. Objekt tehdy vlastnily Potraviny Ostrava, závod Karviná a v přízemí byla prodejna, v patře občerstvení. **Výkladce byly patrně ještě původní**, soudě podle formulace v žádosti o vydání stanoviska, adresované Památkovému ústavu Ostrava, kde se doslovně uvádí, že dosavadní **výkladce jsou stářím silně narušené**.⁷² Památkáři stanovili podmínku dodržení stejného provedení u nahrazovaných konstrukcí a vyloučení, případně eliminaci dalších zásahů do fasády. Práce provedl OSP Karviná, TOZ Ostrava – provozovna Orlová v krátkém termínu od 3. března do 10. dubna 1980.

Zdá se, že požadavku Památkového ústavu příliš dbáno nebylo, okna v patře již byla členěna do kříže, ale mnohem **podstatnější úpravou prošel parter**. Záměna osazení výkladce a vstupu do prodejny, který byl ze středu posunutý na pravou osu, není až tak podstatná, a vynutilo si ji přepažení prostoru do dvou místností, kdy se prodejna zmenšila na úkor vzniku odděleného **nástupu s novým ocelovým schodištěm**. Hlavně ale došlo na výměnu výplní a **výkladce i dveře vstupu do prodejny byly řešeny „moderně“ s hliníkovými rámy**;⁷³ vstupní dveře zůstaly dřevěné, plocha parteru byla nadále hladká. Tento stav přetrval až do roku 1996, jak dokládá dobová fotografie.⁷⁴

Již v 80. letech minulého století tedy došlo k prvním závažným zásahům do konstrukcí i dispozice v přední části domu **zřízením točitého ocelového schodiště**, jak potvrzuje plánová dokumentace i popis situace v tomto prostoru v materiálech k rekonstrukci z roku **1996** – viz dále v textu; **přímo k tomuto zásahu však žádná autentická dobová dokumentace zachována není**. Totéž platí o dalších stavebních úpravách, provedených patrně při této adaptaci, které lze odvodit až ze zaměření stávajícího stavu **suterénu a obou nadzemních podlaží** objektu při přípravě zásadní rekonstrukce v roce 1996.⁷⁵

V technické zprávě k zaměření stávajícího stavu se uvádí, že budova prošla mnoha stavebními zásahy, které se dotkly nosných i nenosných konstrukcí. Podstatná je informace,

⁷² Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu, přípis č.j.ÚPA -364-80-Št. ze dne 7. 2. 1980.

⁷³ Hrubý Rudolf, Historické jádro města, Okresní archiv v Karviné, Městský národní výbor v Karviné, 1990, s. 135.

⁷⁴ NPÚ, ÚOP Ostrava, fotoarchiv, č. neg.121825, foto Polek, 1996.

⁷⁵ Zaměření provedla firmou P-PROJEKTA spol. s.r.o. Havířov, odp. projektant ing. Fabík. Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu, Technická zpráva k zaměření stávajícího stavu domu na náměstí T.G.Masaryka č.p.34, Karviná, 1:50, 2/1996, vypracovala ing. Kubánková, ved. projektant ing. Fabík.

že „*Největším zásahem do původní konstrukce bylo v minulosti vytvoření nové vstupní části s točitým schodiště ... Nové schodiště v přední části je ocelové točité*“⁷⁶ Tuto informaci lze číst jako potvrzení existence popsaného schodiště z přízemí do patra, s nímž souviselo odbožení klenebních konstrukcí v celé přední partii přízemí. Nosná příčka a dělicí příčka u nástupu do prodejního prostoru zůstávají.

V interiéru v přízemí již mimo vestavbu schodiště nedochází v téže době k žádným podstatným úpravám, střední chodbový trakt je sice u nástupu zkrácen, ale dále si zachovává klenební konstrukce. V levém traktu je poněkud nejasná situace klenebních konstrukcí v prostorách před schodištěm, ale je evidentní, že se jedná o klenby valené, resp. valenou s výsečemi, jak je dodnes čitelné. V patře byl již tehdy výchozí stav takový, že byla do průčelí otevřena přes celý půdorys přední - skoro poloviční část prostoru; další úpravy byly dílčí podle momentální potřeby provozu.

Rok 1996 je ve znamení přípravy a následně zásadní rekonstrukce objektu. Ve stavebním povolení je uvedeno: „*Jedná se o úpravu vnitřní dispozice obou nadzemních podlaží objektu, kde po provedení stavebních úprav, výměně stávajících výkladců a vstupních dveří a výměně vnitřního i venkovního schodiště vzniknou obchodní plochy. Dále bude provedena výměna vnitřních instalací vody, kanalizace, plynu a elektřiny.*“⁷⁷

Jaké změněny tedy objekt konkrétně prodělal? V průvodní technické zprávě k projektu rekonstrukce, s odvoláním na situování v památkově chráněné části Karviné – na historickém Masarykově náměstí, bylo předesláno, že „*návrh rekonstrukce zcela ctí historickou osnovu objektu.*“ Následné pojmenování konkrétních zásahů se s tímto úmyslem příliš neztotožňuje; citace: „*Dojde k uvolnění vnitřní dispozice v obou nadzemních podlažích s tím, že zůstane zachován stávající hodnotný klenební systém, podpíraný zděnými pilíři. Také schodišťový prostor je „odlehčen“ a tvořen pilíři přes dvě podlaží, mezi nimiž proniká světlo ze střešního světlíku.*“ Uvnitř objektu *dojde k bourání stávajících nosných stěn a příček, neboť nosný systém budou tvořit zděné pilíře....na čelní fasádě do náměstí dojde k minimálním bouracím pracem při rozšiřování stávajících otvorů pro nové výkladce.*

⁷⁶ Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu, Technická zpráva k zaměření stávajícího stavu domu na náměstí T.G.Masaryka č.p.34, Karviná, 1: 50, 2/1996, vypracovala ing. Kubánková, ved. projektant ing. Fabík.

⁷⁷ Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu, přípis č.j.ÚPaSŘ-1595/96-Ja

...materiálově navržené z dřevěných profilů, opatřených bezbarvým matným nátěrem....v I.NP je na fasádě navržena vodorovná bosáž“⁷⁸

Tato vize byla beze zbytku převedena do realizace. **Točité ocelové schodiště v 1.NP byl odstraněno** a prostor po něm byl zastropen do ocelových nosníků a železobetonu, částečně ubouraná klenba ve druhém poli – tj. zřejmě valená s výsečemi, byla kvůli značné nestabilitě provedena nově, stropy nad 2. NP byly zachovány v původním provedení. V zájmu rozšíření prostoru a uvolnění dispozice byly podélné **nosné stěny probourány do systému několika pilířků**, zesílených ocelovými úhelníky a sepnutých pásovinou; nadpraží mezi pilířky byla podchycena ocelovými nosníky; pro tento rozsah zásahů do původních konstrukcí byl zpracován samostatný **projekt statického řešení**.⁷⁹ **Byly odstraněny dřevěné schody z I. do II. NP a provedeno nové křivočaré schodiště** z monolitického železobetonu s vytažením stupňů do plochy místnosti půlkruhovým nástupem s mezipodestou, Ve stejné konstrukci, tj. z monolitického železobetonu, bylo přistavěno **ke dvorní fasádě únikové požární schodiště**. V původním provedení a materiálu zůstaly tak zachovány pouze dřevěné schody na půdu.

V porovnání se stavem z roku 1896 se v rozpětí celého staletí - do roku 1996, jak bylo již výše řečeno, **rozložení otvorů v přízemí fasády průčelí** nezměnilo v základním konceptu, tj. 3 osy prodejního místa (dvojice výkladců a vstup původně na střed, pak posunutý napravo) + 1 hlavní vstup do domu, osazený dvoukřídlými dveřmi. Změna, která porušila tento funkčně logický a tektonicky jasně definovaný stav, přišla až při této rekonstrukci. V podmínkách Památkového ústavu bylo pouze stanoveno, že štukové prvky budou očištěny od nánosů líček a barevnost fasády bude ověřena pracovníkem Památkového ústavu.⁸⁰

K parteru, který byl navržen a realizován v podobě, jak se dochoval dodnes, to znamená se čtyřmi dřevěnými výkladci a mezi nimi středem obdobně pojednaným dvoukřídlým vstupem, **se památkáři nevyjadřovali**. Přitom se jedná o **zásadní změnu** v tom smyslu, že **došlo k porušení původní koncepce jasného vydělení veřejného a soukromého prostoru objektu**. Z historického pojetí parteru byla alespoň částečně **rehabilitována pásová bosáž**.

⁷⁸ Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu, Projekt rekonstrukce objektu č.34,nám.T. G. Masaryka .Karviná,1:50 , 05/1996,ing.arch.Richard Špaček.

⁷⁹ Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu,projekt – dům č. 34, nám.T. G. Masaryka, Karviná, 1:50, II/96, ing. Aleš Fiala.

⁸⁰ Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu, přípis. RRR-687/96.

Naštěstí **nebyl realizovaný návrh „modernizace“ dvorní fasády** odstraněním autentických dřevěných konstrukcí včetně okenních výplní a jejich nahrazení celoplošným prosklením s tabulkovým rastrem.

V roce **2010** byl zpracován **projekt** další rekonstrukce objektu spolu s vedlejším domem čp. 33.⁸¹ Předmětem řešení při zachování stávajícího využití jako prodejní plochy se zázemím mělo být přizpůsobení dispozice současným požadavkům na provoz a oprava stavebních konstrukcí jako je střešní plášť, poškozené části krovu, sanace vlhkého zdiva a oprava fasády.

V dispozici obou podlaží se úpravy měly odehrávat pouze v zadní části objektu a měly charakter zkvalitnění provozního a hygienického zázemí – přístavby nových toalet, úklidové komory, sklady. V hlavním průčelí nebyla navržena žádná změna, u dvorní fasády měl být vybourán vstup z přízemí do dvora, okno v novodobém přístavku vpravo a také okno bývalé laboratoře – prádelny. **Projekt se však realizace nedočkal**, i když byla ještě provedena jeho revize v srpnu 2011.

Z hlediska pojetí architektonického návrhu je nutno ocenit, že na rozdíl od radikalismu realizované rekonstrukce z roku 1996 **usiloval o zachování maxima z ještě dochovaného původního stavebního formátu** objektu cestou repasí, jako u dřevěné verandy, a **očistění od novodobých nevhodných zásahů** typu kovových zárubní. Také požadavek na provedení doplňkových průzkumů potvrzuje odpovědné zpracování projektu; konkrétně šlo o technický průzkum, inženýrsko-geologický průzkum, mykologický průzkum krovů.

⁸¹Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu; CONSILIUM s.r.o. - Rekonstrukce domů čp.33-34, Masarykovo náměstí, Karviná, 1:100, ing. Tomáš Pinkava, ing.arch. Marta Šimoníková, 12/2010-08/2011.

VII. HODNOCENÍ

Dům není v současnosti kulturní památkou, ovšem **leží na území Městské památkové zóny Karviná**. Badatelskou pozornost bylo vhodné věnovat domu už proto, že v Karviné Fryštátě není mnoho památek,⁸² Bádání také přineslo výsledky, a jak se ukázalo, původ nejstarších existujících konstrukcí na objektu lze hledat v renesanci.

Objekt je na první pohled poněkud chaotickou architekturou, a to především v interiéru, kde masivním otevřením prostoru vzniká dojem haly nějakého průmyslového objektu, nic nenavozuje fakt, že jde o obytný dům, náležející k původní měšťanské zástavbě v historickém centru. Přesto není možné dopouštět se takových zjednodušujících a zavádějících formulací, jako je uvedení údajů, že dům je odhadem starý 150 let a že „jde o běžnou stavbu činžovního domu z druhé poloviny 19. století.“⁸³

Dům č.p. 34 jednoznačně náleží k historické podstatě náměstí v Karviné - Fryštátu. Nic na tom nemění skutečnost, že není dochován kompaktně a že je spíše reprezentantem postupné transformace i částečné degradace stavby jak šla souběžně s pohnutou historií místa. O to cennější jsou všechny fragmenty a situace, dokládající hluboké kořeny stavby a její cestu k dnešní podobě.

To, že je doložitelná každá vývojová fáze objektu, i když ne vždy v žádoucím stavu, je velmi cennou devizou této architektury. Nejstarší a nejzachovalejší etapu představuje suterén, fragmentárně je klenebními útvary s výsečemi zachována i renesance, větším rozsahem kleneb v přízemí se připomíná raný klasicismus. Ani 19. století není, co se týká formálních znaků, zanedbatelnou etapou, nemluvě o dostatečném rozsahu dochování. Poslední historická epocha z přelomu 19. a 20. století se pak výrazně zapisuje ve dvorním prostoru „jurkovičovskou“ verandou....

Znalost funkce objektu jako lékárny, navíc se statutem Městské lékárny – „*Stadtapotheke*“, je deviza, posouvající tento měšťanský dům na čelnější místo v dějinné hierarchii Fryštátu, než jaké zastává dodnes, a je také podnětem a inspirací pro investora a budoucí řešitelé rekonstrukce.

⁸² Jiřina PAVLÍKOVÁ, Státní seznam nemovitých kulturních památek okresu Karviná. Ostrava 1986.

⁸³ Posouzení stavu mechanické odolnosti a stability objektu statikem, ing. Václav Škopek, Petřvald 2017, s. 25, Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu.

VIII. NÁMĚTY PRO POTŘEBY PAMÁTKOVÉ PÉČE

HODNOTNÉ PRVKY A DETAILS

Historizující výzdoba exteriéru podle plánu **Josefa Schimitzka** z roku **1896**, dochovaná v patře a úrovni střechy

Pojetí střechy s ozdobným zábradlím ohraničujícím střed jihozápadní části, vikýři a dalšími zdobnými prvky.

Bedněná veranda v severovýchodní (dvorní) části domu z roku **1911** a prosklená chodba k ní

Stopy historické třítraktové dispozice ss střední chodbou

Klenuté suterény z pokročilého novověku

Soustava dlažeb v suterénu – **cihlová dlažba** a pod ní **valounová dlažba**

Zaklenutí přízemí **plackami** a **valenými klenbami**

Drobné provozní details jako **závěsný hák** v přízemí v meziklenebním pase v místnosti 155

Historizující a novoklasicistní **výplně okenních** otvorů dochované v některých oknech

Okna do světlíku s výplněmi s vnějšími závěsy ještě barokního typu, pocházející pravděpodobně z 19. století.

Krov z roku **1896**

ZÁVADY

Necitlivě účelovými probourávkami svislých konstrukcí poškozená dispozice domu v obou podlažích.

Odboření kleneb v jihozápadní části domu v souvislosti s novodobými rekonstrukcemi.

Změna tektoniky parteru nerespektující původní vydělení na veřejný a soukromý sektor domu při rekonstrukci v roce 1996.

Překrytí dvorní fasády v SZ části přízemní novou přístavbou m.č. 1.51.

NÁMĚTY K PÉČI O OBJEKT

V listopadu 2017 provedla firma Marpo s.r.o. Ostrava aktuální stavebně technický průzkum.⁸⁴ Z něj z pohledu památkových zájmů vyplývají jako relevantní informace, týkající se odstranění původních konstrukcí a jejich náhrady. Vzhledem k takto pokročilému stavu rozpracování záměru rekonstrukce ze strany investora komentujeme z pozice zásahů akceptovatelných z hlediska PP přímo konkrétní náměty včetně formulování podmínek, za nichž jsou realizovatelné:

⁸⁴ Posouzení stavu mechanické odolnosti a stability objektu statikem, ing. Václav Škopek, Petřvald, 2017, s.26,27. Magistrát města Karviné, archiv stavebního úřadu.

- **krov** byl označen za stále ještě funkční, ale z důvodu napadení hnilobou, houbami a hmyzem jako **celkově v havarijním stavu s doporučením výměny**. Jako **havarijní** byl označen také **stav střešní plechové krytiny**, tzn. plechových tašek DACHMAN v kombinaci s falcovým plechem a okrasnými doplňky
- navržena **výměna celé střešní konstrukce** včetně oplechování a okapového systému při **respektování původního tvaru dominantní mansardové konstrukce** a ostatních střešních ploch **je akceptovatelná** s podmínkou rehabilitace posledního historicky známého stavu **krytiny, tj. skládané krytiny typu eternit, lépe odolnější a plastičtější břídlíce**
- **odejímání podlahových vrstev** stropů nad 2.NP je nezbytné provádět **za dohledu památkářů** a případně – podle nálezkové situace - přizvání autorů SHP
- úvaha o **zrušení sklepních prostor vhodným záhozem** a odizolování objektu jako stavby bez podzemního podlaží je scestná a **z památkového hlediska zásadně nepřipustná.**
- ke kompletní **výměně výplní všech otvorů ůmáme výhrady** v případech, kdy se zachovaly původní konstrukce, schopné repase, případně provedení v kopii, tj.
 - **dvojice oken ve východní fasádě přízemí** s dochovaným původním kováním
 - **okenní výplně proskleného balkónu a verandy** s dochovaným kováním
 - **dveře v sestavě proskleného balkónu ve 2.NP** vyrobit nové, přizpůsobit tvarem i povrchovým provedením původním okenním výplním balkonu (stávající dveře jsou zcela novodobé)
 - **plné jednokřídlé dveře z chodby na prosklený balkón ve 2.NP** zachovat a repasí obnovit povrchovou úpravu – **fládrový nátěr**; zachovat také šířku zárubně i nadsvětlík, případně **prověřit při průzkumu OPD**, zda nebyl původně prosklený
 - **u truhlářských prvků doporučujeme pracovat s přírodní povrchovou úpravou**, blízkou doloženým světle okrovým nátěrům u původních výplní, doporučených k repasi

NÁMĚTY Z HLEDISKA POZNÁNÍ A MOŽNÉ REHABILITACE DALŠÍCH PŮVODNÍCH STAVEBNÍCH PRVKŮ, DEFINOVANÝCH SHP

Architektuře přes všechny negativní zásahy zůstává stále dostatečný potenciál pro obnovu v duchu památkových zásad. Především je nezbytné **negovat všechny novodobé stavební zásahy** typu otevření dispozice do pilířů v rozsahu, v jakém jsou provedeny. Tato modernizace z poloviny 90. let minulého století se zcela vylučuje s podstatou objektu, jeho proporcemi a historickým duchem.

Nástupní prostor včetně řešení parteru průčelí je možné buďto obnovit v původním schématu, které by se promítlo i do průčelí, toto řešení však **vyžaduje poměrně razantní zásahy do stávajících konstrukcí**. Při **ponechání stávajícího stavu otevřené dispozice** v přední části s výměnou prvků doporučujeme řešení parteru **s přiznáním současného výrazu; stávající napojení na okenní osy patra je nepůvodní a není podmínkou ho zopakovat**; výkladce mohou být velkoplošné. Doporučujeme **odstranit ahistorický novotvar překladu** nad okny i dveřmi v přízemí.

Barevnost fasády byla ověřena u šambrán oken k patře a zachycena byla pouze jedna **sytě okrově** tónovaná lička.

U dvorní fasády doporučujeme **odboření zcela nového přístavku** s SZ části, který narušuje konstrukci balkonu a překrývá pohled na plochu průčelí. **Ocelové schodiště** je přiznaná technická konstrukce a **není nezbytné ji nahrazovat** jinou.

IX. NÁMĚTY NA DALŠÍ PRŮZKUMY

Standardní nedestruktivní stavebně historický průzkum byl v průběhu realizace rozšířen o zjišťovací sondážní průzkum v situacích, kde bylo lze předpokládat nálezy, rozšiřující míru poznání. Část těchto odkryvů, dostačující pro definování a časové zařazení nálezu, byla zapracovaná v kapitole VIII – náměty pro potřeby památkové péče.

Ne zcela touto sondáží přesvědčivá je situace původní povrchové úpravy interiérových ploch včetně zastropení u zasklené verandy, kde doporučujeme provést doplňující operativní průzkum; stávající úprava bílým vápenným nátěrem je nepůvodní; zjišťovací sondy zachytily nátěr v béžovém odstínu.

Suterénní prostory domu čp. 34 skýtají vítanou příležitost k **archeologickému výzkumu**, který tady může významně přispět ke znalostem o raných fázích stavebního vývoje sledovaného domu, ale přinést i informace o osídlení města Fryštátu v raném novověku a případně i ve středověku.

Zpracovatelé SHP se nedostali ke stropním trámům nad patrem, aby mohly být odebrány vzorky pro **dendrochronologické datování**. Při stavební obnově by bylo vhodné vzít vzorky ze stropních trámů nad patrem domu. Výsledky dendrochronologického datování by mohly velmi přispět ke znalostem starších fází stavebního vývoje domu.

Po sejmutí sítí má smysl rovněž pořídit kvalitní **fotografie průčelí** se záběry detailů teleobjektivem,

X. HISTORICKÁ DOKUMENTACE

Písemné prameny

1. Kaspar Schneider kupuje velkoměšťanský dům mezi domy pana Deuertha zprava a pana Lorenze zleva, 1793. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, 1793 – 1825, neinventarizováno, sig. G 403, fol. 53.
2. Kaspar Schneider kupuje velkoměšťanský dům mezi domy pana Deuertha zprava a pana Lorenze zleva, 1793. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, 1793 – 1825, neinventarizováno, sig. G 403, fol. 54.
3. Anna Deuertl kupuje dům č. 32 (dnešní čp. 34) ve Fryštátě. 1827. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, 1825 – 1828, sig. G 404, fol. 114.
4. Joseph Knippel kupuje velkoměšťanský dům č. 32 (dnešní čp. 34) od Anny Deuertl, 9. 6. 1829. SOkA, fond Archiv města Fryštát, Kniha listin pro město Fryštát, 1828 – 1832, sig. G 405, fol. 210 – 211.
5. Přehled majitelů v gruntovních knihách pro dobu mezi lety 1832 – 1878. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, Gruntovní kniha pro město Fryštát 1832 - 1878, neinventarizováno, sig. G 399, fol. 230.

Historické mapy a katastrální mapy

6. Fryštát na mapě 1. vojenského mapování, Slezsko, list 7, 1764 – 68.
www.oldmaps.geolab.cz
7. Fryštát, císařský otisk stabilního katastru, 1836. ÚAZK Praha.
8. Fryštát, katastrální mapa, 1904. SOkA Karviná.
9. Fryštát, plán kanalizace, před 1909. ZA Opava.
10. Mapa okresu Fryštát, 1914. ZA Opava.
11. Mapa okresu Fryštát, 1920 – 38. ZA Opava.
12. Mapa okresu Fryštát, 1931. ZA Opava.
13. Mapa Protektorátu Čechy a Morava, 1941.
14. Fryštát, katastrální mapa, 1951. ÚAZK Praha.
15. Karviná – střed, plán s umístěním tržiště. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
16. Fryštát, plán domů poškozených požárem v roce 1823. Vydáno jako součást publikace ALEXANDRA REBROVÁ, Karviná. Radnice v proměnách času. Karviná 2008.
17. S. Podrazilová, městská památková zóna Karviná, zakresleno 2014. Npu.cz

Historické plány

18. Josef Schimitzek, plán adaptace domu č. 32 (dnešní 34) na náměstí ve Fryštátě, patřící panu Heczko, půdorys přízemí, patra a střechy, nákres, březen 1896. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, inv. č. 829, kart 707.
19. Josef Schimitzek, plán adaptace domu č. 32 (dnešní 34) na náměstí ve Fryštátě, patřící panu Heczko, pohled na jižní (hlavní) průčelí a příčný řez, nákres, březen 1896. SOkA Karviná, fond Archiv města Fryštát, inv. č. 829, kart 707.

20. Franz Czempiel, nákres plotu mezi domy A. Hezcka (dnešní 34) a L. Rosenberga (dnešní 35), 1910. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
21. Eduard Wolf, plán přístavby verandy k obývacímu pokoji pro pana Andrease Heczka, lékárníka ve Fryštátě (dnešní čp. 34), nákres, 18. 3. 1911. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
22. Kubánková, dům čp. 34, zaměření současného stavu, půdorys suterénu, přízemí a patra, nákres, 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
23. Kubánková, dům čp. 34, zaměření současného stavu, příčný řez, nákres, 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
24. Aleš Fiala, návrh statického zabezpečení domu čp. 34, půdorys přízemí, březen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
25. Aleš Fiala, návrh statického zabezpečení domu čp. 34, půdorys suterénu, březen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
26. Aleš Fiala, návrh statického zabezpečení domu čp. 34, půdorys patra, březen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
27. Richard Špaček, stavební úpravy domu čp. 34, půdorys přízemí, květen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
28. Richard Špaček, stavební úpravy domu čp. 34, půdorys patra, květen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
29. Richard Špaček, stavební úpravy domu čp. 24, půdorys přízemí, květen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
30. Richard Špaček, stavební úpravy domu čp. 24, půdorys suterénu, květen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
31. Richard Špaček, stavební úpravy domu čp. 24, půdorys patra, květen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
32. Richard Špaček, stavební úpravy domu čp. 24, jihozápadní (hlavní) průčelí, květen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
33. Richard Špaček, stavební úpravy domu čp. 24, severovýchodní (dvorní) průčelí, květen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
34. Richard Špaček, stavební úpravy domu čp. 24, příčný řez, květen 1996. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
35. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, stávající stav a bourání, půdorys 1. NP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
36. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, stávající stav a bourání, půdorys 1. PP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
37. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, stávající stav a bourání, půdorys 2. NP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
38. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, stávající stav a bourání, půdorys 3. NP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
39. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, stávající stav a bourání, půdorys 4. NP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
40. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, stávající stav a bourání, půdorys střech, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
41. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, stávající stav a bourání, pohledy, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
42. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, stávající stav a bourání, řezy, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
43. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, navrhovaný stav, půdorys 1. NP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.

44. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, navrhovaný stav, půdorys 1. PP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
45. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, navrhovaný stav, půdorys 2. NP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
46. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, navrhovaný stav, půdorys 3. NP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
47. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, navrhovaný stav, půdorys 4. NP, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
48. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, navrhovaný stav, střechy, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
49. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, navrhovaný stav, pohledy, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.
50. Marta Šimoníková, rekonstrukce domů čp. 33 a 34, navrhovaný stav, řezy, 2010. Statutární město Karviná, archiv oddělení stavebního úřadu.

Ikonografie - veduty

51. Fryštát na schematické kolorované mapě nížinné části Těšínského knížectví se solnými slojemi, 70. léta 17. století. ZA Opava.
52. F. B. Werner, Fryštát, kresba tuší, kolorováno akvarelem, 1. čtvrt 18. století, překresleno 1763 jako součást prvního dílu čtvrté redakce Topografie, s. Biblioteka Uniwersytecka, Wrocław.

Ikonografie – historické pohlednice a fotografie

53. Fryštát, pohlednice se severovýchodní frontou domů na náměstí. 1900. Vydáno v tiskárně Gustava Axtmanna ve Fryštátě. MCT, inv. č. 34954.
54. Fryštát, pohlednice se severovýchodní frontou domů na náměstí, 1902. Vydáno v tiskárně Gustava Axtmanna ve Fryštátě. MCT, inv. č. H35000.
55. Interiér lékárny v domě č. 34, pohlednice, 1902 – 1913. MCT, inv. č. H25975.
56. Fryštát, severovýchodní strana náměstí, pohlednice, 1903. MCT, inv. č. H 35003.
57. Fryštát, severovýchodní strana náměstí, pohlednice, 1904. Vydáno v tiskárně Gustava Axtmanna ve Fryštátě. MCT, inv. č. H 34950.
58. Fryštát, severovýchodní strana náměstí s uličkou mezi dnešními čp. 34 a 35, pohlednice, 1908. MCT, inv. č. H 199 44 - 2.
59. Fryštát, severovýchodní fronta náměstí ještě bez ulice Svatováclavská, pohlednice, 1908. MCT, inv. č. H 34997 - 1.
60. Fryštát, složená pohlednice se severovýchodní frontou zástavby bez ulice Svatováclavská, 1911. MCT, inv. č. H 9944 - 5
61. Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, pohlednice, 1916. MCT, inv. č. H35024 – 1.
62. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1918. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
63. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, kolem 1920. Kopie ze sbírky Roberta Rottera.
64. Fryštát, severovýchodní část náměstí, pohlednice, 1925 - 30. MCT, inv. č. H 35136.
65. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, kolem 1925. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
66. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1929. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
67. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice. Kopie ze sbírky Libuše Kolkové.

68. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1929. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
69. Fryštát, severovýchodní část náměstí, pohlednice, 1920 - 30. Kopie ze sbírky Roberta Rottera.
70. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1931. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
71. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1932. Kopie ze sbírky Rudolfa Hrubého.
72. Fryštát, severovýchodní část náměstí se stožáry místní dráhy, pohlednice, 30. Léta 20. století. Kopie ze sbírky Roberta Rottera.
73. Fryštát, severovýchodní část náměstí se stožáry místní dráhy, pohlednice, 30. Léta 20. století. Kopie ze sbírky Rudolfa Hrubého.
74. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice. 1938 – 39. Kopie ze sbírky Libuše Kolkové.
75. Fryštát, severovýchodní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 1939 - 45. Kopie ze sbírky Roberta Rottera.
76. Fryštát, severní část náměstí, pohlednice, 1938 – 39. Kopie ze sbírky Rudolfa Hrubého.
77. Fryštát, severovýchodní fronta, pohlednice, 1939 – 45. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
78. Fryštát, východní část náměstí, pohlednice, 1939 – 45, Soukromá sbírka Roberta Rottera.
79. Fryštát, východní část náměstí, pohlednice, kolem 1940. Soukromí sbírka Roberta Rottera.
80. Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, pohlednice, 1939 – 45. MCT, inv. č. H35007 – 1.
81. Fryštát, východní část náměstí s tramvají místní dráhy, pohlednice, 50. léta 20. století. MCT, inv. č. H 25560.
82. Fryštát, průvod přes náměstí, foto, 1. polovina 50. let 20. století. MCT, inv. č. 15400.
83. Fryštát, průvod přes náměstí, foto, 1. polovina 50. let 20. století. MCT, inv. č. 15410.
84. Fryštát, průvod přes náměstí, foto, 1. polovina 50. let 20. století. MCT, inv. č. 15423.
85. Fryštát, průvod přes náměstí, foto, 1. polovina 50. let 20. století. MCT, inv. č. 15527.
86. Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, foto, po roce 1955. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
87. Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, pohlednice, 1958. Soukromá sbírka Roberta Rottera.
88. Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, foto, 1960 – 65. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
89. Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, foto, 1985 - 88. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
90. Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, foto, 1965 – 88. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
91. Fryštát, dům čp. 34, foto, 1988 – 90. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
92. Fryštát, dům čp. 34, foto, 1996. NPÚ, ú o,p, v Ostravě, č. neg. 121825.
93. Fryštát, dům čp. 34, foto, 1998. NPÚ, ú o,p, v Ostravě, č. neg. 157163.
94. Fryštát, dům čp. 34, před rokem 2011.SMK
95. Fryštát, severovýchodní fronta náměstí, foto, po 2004. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.
96. Fryštát, letecké foto, po roce 2004. Soukromá sbírka Rudolfa Hrubého.

XI. DOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU

FOTODOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU

97. Dům čp. 34 v Karviné – Fryštátě, střecha nad jihozápadním průčelím.
98. Dům čp. 34 v Karviné – Fryštátě, jihozápadní průčelí.
99. Jihozápadní strana vikýře nad jihozápadním průčelím
100. Jižní nároží střechy
101. Kované zábradlí ve zlomu mansardy nad jižním nárožím
102. Jižní nároží v úrovni mansardy
103. Jihovýchodní vikýř
104. Jihovýchodní strana střechy
105. Florální hrotnice v západním nároží mansardy
106. Zábradlí v západním rohu mansardy
107. Pultová střecha nad severní částí domu
108. Florální motiv na hraně střechy
109. Detail narušení okenního ostění v patře
110. Jihovýchodní strana zábradlí na mansardě
111. Soustava pultových střech v severní části domu
112. Jihovýchodní průčelí
113. Jihovýchodní průčelí
114. Jihovýchodní průčelí s verandou
115. Jihovýchodní průčelí s verandou
116. Severovýchodní (dvorní) průčelí s verandou
117. Severovýchodní průčelí s verandou
118. Severovýchodní průčelí s verandou
119. Severovýchodní průčelí
120. Veranda a přístupová chodby na severovýchodním průčelí
121. Veranda na severovýchodním průčelí, severozápadní strana
122. Severovýchodní průčelí s verandou, severozápadní strana
123. Detail skladby bedněné verandy při severovýchodním průčelí
124. Schody dodatečně přidané k verandě na severovýchodním průčelí
125. Chodba na verandu podél severovýchodního průčelí
126. Chodba na verandu podél severovýchodního průčelí
127. Severní přístavek
128. Zdobná zhlaví krokví nad chodbou na verandu
129. Koruna bedněného zdiva chodby na verandu
130. Chodba na verandu
131. Nástupní prostor 159, pohled k severu
132. Nástupní prosto 159, jihovýchodní stěna
133. Nástupní prostor 159, detail odhaleného zdiva na jihovýchodní stěně
134. Klenutá část nástupního prostoru 159
135. Klenutá část nástupního prostoru 159, severovýchodní stěna
136. Klenutá část nástupního prostoru 159, severovýchodní stěna, odhalené zdivo
137. Klenutá část nástupního prostoru 159
138. Klenutá část nástupního prostoru 159
139. Nástupní prostor 159, klenutá střední chodba
140. Nástupní prostor 159, nástup na schody do patra
141. Nástupní prostor 159, vstup do 156

142. Nástupní prostor 159, valeně klenuté severozápadní travé
143. 158 schody do patra, nástup
144. 158 schody do patra
145. 158 schody do patra, detail dřevěného stupně
146. Nástupní prostor 159, klenutá střední chodby se schody do patra
147. Chodba 157, pohled k severozápadu
148. Nástupní prostor 159, klenuté severozápadní travé
149. 158 schody do patra, výstup
150. Hala 154
151. Klenutá místnost 155, jihozápadní strana
152. Klenutá místnost 155, západní kout
153. Klenutá místnost 155, jihovýchodní strana
154. Místnost 155, závěsný hák v meziklenebním pasu
155. Místnost 156 s valenou klenbou a výsečí
156. Místnost 156, jižní kout
157. Místnost 156, valená klenba s výsečí.
158. Schody do suterénu 052
159. Schody do suterénu 052, jihovýchodní stěna
160. Schody do suterénu 052, detail vložené partie deskového podhledu
161. Schody do suterénu 052, severovýchodní strana
162. Schody do suterénu 052, valená klenba
163. Místnost 051, severní kout se suterénním oknem
164. 052 chodba do místnosti 051
165. 052, chodba do místnosti 051, detail kovových trnů pro dveřní závěsy
166. Místnost 051, dřívější suterénní okno
167. Sestup do suterénu 052, jihozápadní stěna
168. Suterén 052, chodba do 051
169. Místnost 051, statická sonda v západním rohu
170. Suterénní místnost 051, jihovýchodní strana se zazdívkou otvoru
171. Suterénní místnost 051, severozápadní strana
172. Suterénní místnost 053, jihozápadní strana
173. Suterénní místnost 053, jihozápadní strana
174. Suterénní místnost 053, jižní kout se statickou sondou, cihlovou podlahou a valounovou dlažbou pod ní
175. Suterénní místnosti 053, okno
176. Místnost 053, severovýchodní strana
177. Místnost 256, jihozápadní strana
178. Místnost 356, pilíř mezi trakty
179. Místnost 256, jihozápadní strana
180. Místnost 256, jihovýchodní strana, detail severního okna
181. Místnost 256, jihovýchodní strana, detail jižního okna
182. Místnost 256, jihovýchodní strana s okny do dvora
183. Místnost 256, severní část
184. Místnost 256, jihovýchodní strana
185. Místnost 256
186. Místnost 256, obloukový prostup do světlíku
187. Místnost 256, klenuté travé mezi schody a jihozápadní částí
188. Místnost 256, výstup ze schodiště z přízemí
189. Prostor 256, dveře do chodby 255
190. Místnost 256, klenuté travé mezi schody a jihozápadní stranou

- 191. Místnost 256, trakt se schodištěm a světlíkem
- 192. Chodba 255, jihovýchodní strana
- 193. Chodba 255, severozápadní strana
- 194. Chodba 255, konzola
- 195. Chodba 255, dveře do 256
- 196. Chodba 256, jihovýchodní strana
- 197. Chodba 255, detail okenního kování
- 198. Chodba 266, detail oken,
- 199. Chodba 255, detail trámkové zárubně dveří
- 200. Místnost 252
- 201. Místnost 254
- 202. Místnost 253, veranda
- 203. Schody do podkrovní
- 204. Schody do podkrovní
- 205. Veranda 253, detail okna
- 206. Schody do podkrovní
- 207. Schody do podkrovní
- 208. Podkrovní, jihozápadní část
- 209. Jihozápadní část podkrovní
- 210. Podkrovní, jihozápadní stěna
- 211. Podkrovní, jižní roh
- 212. Světlík s klasicistními okny
- 213. Podkrovní, zeď světlíku
- 214. Podkrovní, světlík
- 215. Podkrovní, detail rozdílu úrovně podlah
- 216. Podkrovní, cihla kolkovaná S
- 217. Podkrovní, detail cihly, kolkované S v dlažbě půdy
- 218. Podkrovní, jihozápadní strana
- 219. Podkrovní, schody se světlíkem
- 220. Podkrovní, severovýchodní strana
- 221. Podkrovní, pohled do trámového stropu před sejmutou deskou záklopu
- 222. Podkrovní
- 223. Podkrovní
- 224. Podkrovní
- 225. Podkrovní, severovýchodní okno
- 226. Podkrovní, severovýchodní okno

Zaměření SOUČASNÉHO STAVU

- 227. P. Olšáková, půdorys přízemí, 2018
- 228. P. Olšáková, půdorys suterénu, 2018
- 229. P. Olšáková, půdorys 2. NP, 2018
- 230. P. Olšáková, půdorys podkroví, 2018
- 231. P. Olšáková, řez objektem, 2018

DALŠÍ GRAFICKÁ A OBRAZOVÁ DOKUMENTACE - srovnání

- 232. Caduceus na průčelí domu čp.33 ve Fryštátě.
- 233. Franz Czempiel, Jihozápadní přístavba k domu čp. 35 ve Fryštátě, 1909. SOkA Karviná, fond AMF. Zařazeno jako srovnání dispozice jiného nárožního domu na náměstí ve Fryštátě.

XII. GRAFICKÉ VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU

VYHODNOCENÍ STAVEBNÍHO VÝVOJE

- 234. Barevné vyhodnocení přízemí
- 235. Barevné vyhodnocení suterénu
- 236. Památkové hodnocení 2. NP

PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ

- 237. Barevné vyhodnocení přízemí
- 238. Barevné vyhodnocení suterénu
- 239. Památkové hodnocení 2. NP